Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVI. Celovec, petek, 22. oktober 1971 Štev. 42 (1527)

Državni praznik

V torek 26. oktobra bomo v Avstriji spet obhajali državni praznik, ki naj bi služil predvsem utrjevanju zavesti pripadnosti in zvestobe domovini Avstriji. Proglašen je bil v spomin na tisti dan v letu 1955, ko je parlament izglasoval zakon o trajni nevtralnosti avstrijske republike; pa tudi v spomin na dan, ko je Avstrija z odhodom zadnjega zasedbenega vojaka dokončno postala spet svobodna, neodvisna in suverena država.

Oblika in vsebina tega praznika v začetku nista bili povsem jasni in nesporni; šele v zadnjih letih je 26. oktober tudi formalno postal resnični praznik in je zdaj pravzaprav le vprašanje, kdaj bo kot tak prešel tudi v zavest vseh državljanov.

Tudi na Koroškem. Ali pa še posebno tukaj, kjer so pojmi domovinske zvestobe precej drugače akcentuirani kot v ostalih predelih Avstrije. Pri tem je število zastav, izobešenih 10. ali 26. oktobra, morda res samo zunanji videz. Ampak vedno spet doživljamo, da je zadeva globlja; doživljamo, da se v eni ali drugi obliki oglašajo ljudje, ki vsa svoja domovinska čustva samo zato omejujejo na Koroško, ker se k domovini Nemčiji ne morejo in k domovini Avstriji nočejo priznati.

Zvesti državljani domovine Avstrije smo tudi koroški Slovenci, kar smo že ponovno dokazali in izjavili. Pa se kljub temu vedno spet dogaja, da kdo čuti potrebo nas še posebej opozarjati na to dolžnost. Samo: ali se tisti tudi vprašajo, v kakšeni meri je Avstrija že izpolnila svoje obveznosti, ki jih ima do svojih drugonarodnih državljanov?

Gotovo je državni praznik primerna priložnost, da se zamislimo tudi ob takih obojestranskih in medsebojnih dolžnostih in obveznostih.

PO LETOŠNJIH DRŽAVNOZBORSKIH VOLITVAH:

SPÖ SPET SAMA SESTAVILA VLADO

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je vodstvo Socialistične stranke Avstrije takoj po volitvah, ko niti ni bila znana dokončna razdelitev mandatov, na podlagi dosežene absolutne večine sprejelo sklep, da bodo novo vlado spet sestavili socialisti sami. Ta teden so v tem oziru že padle važne odločitve.

Na torkovi seji je dosedanja vlada sprejela sklep o odstopu, kakor je to potrebno po vsakih volitvah. O tem sklepu je kancler Kreisky potem obvestil zveznega predsednika, ki je odstop vzel na znanje, člane vlade pa poveril z nadaljnjim vodenjem poslov, dokler ne bo sestavljena in zaprisežena nova vlada. Hkrati je zvezni predsednik Jonas poveril kanclerja Kreiskega z mandatom, da sestavi novo vlado, ne da bi mu postavljal kakšne pogoje glede oblike te vlade.

Prvotno je bilo predvideno, da bi morala biti nova vlada zaprisežena že danes, vendar je bila zaprisega iz formalnih vzrokov preložena in bo izvedena predvidoma v zadnjih dneh oktobra. To predvsem zaradi tega, ker bi se v primeru, da bi bila zaprisežena že ta teden, morala predstaviti parlamentu še v njegovi stari sestavi, kajti na volitvah 10. oktobra izvoljeni parlament se bo k prvi seji sestal verjetno šele 4. novembra. Takrat bo kancler Kreisky podal tudi izjavo nove zvezne vlade.

O sestavi nove vlade in tudi o zasedbi posameznih funkcij v parlamentu je vodstvo SPÖ razpravljalo in sklepalo včeraj, vendar rezultati ob zaključku naše številke še niso bili znani. Kljub temu pa je precej gotovo, da v vladi ne bo prišlo do bistvenejših sprememb, saj je kancler Kreisky v zadnjih dneh ponovno dovolj jasno izjavil, da so člani vlade v minulem obdobju brez izjeme dobro opravljali svoje naloge. V političnih krogih so se zato več ali manj omejevali na ugibanja, ali bo kancler Kreisky v svojo novo vlado sprejel večje število državnih tajnikov.

Bolj živahna je bila v zadnjih dneh razprava okoli vprašanja, kdo bo novi predsednik parlamenta — ali predsednik dunajske SPÖ Probst, ki je že doslej zavzemal položaj 3. predsednika parlamenta, ali pa predsednik zveze sindikatov Benya, kar bi odgovarjalo dosedanji praksi, ko je prvo po socialistih zasedeno mesto v parlamentu navadno dobil predstavnik sindikatov.

Skupnost južnokoroških kmetov nas naproša za naslednjo objavo:

P R O G L A S

Kmečka gospodarska zveza in Slovenska kmečka zveza sta se sporazumeli za skupni nastop pri bližnjih volitvah v organe Kmetijske zbornice za Koroško. Vsi bomo volili

SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV
GEMEINSCHAFT DER SÜDKÄRNTNER BAUERN

v krajevne kmečke odbore, v odbore okrajnih kmečkih zbornic in v občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško.

Kmečka gospodarska zveza in Slovenska kmečka zveza pozivata vse svoje odbornike in zaupnike, da v vseh občinah pod gornjim imenom do 24. oktobra 1971 do 13. ure vložijo kandidatne liste za krajevne kmečke odbore pri predsedniku krajevne volilne komisije.

Kandidatne liste za občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško in za odbore okrajnih kmečkih zbornic bo vložil skupni volilni odbor v Celovcu.

Slovenska kmečka zveza in Kmečka gospodarska zveza pozivata vse volilne upravičence južne Koroške, da pri volitvah v krajevne kmečke odbore, v odbore okrajnih kmečkih zbornic in v občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško dajo svoj glas

SKUPNOSTI JUŽNOKOROŠKIH KMETOV
GEMEINSCHAFT DER SÜDKÄRNTNER BAUERN
Volilni odbor

Čim več Slovencev v kmetijske odbore!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je na skupni seji Nadzornega in Upravnega odbora dne 8. 10. 1971 ponovno razpravljala o stališču glede samostojnega nastopa koroških Slovencev pri kmečkozborskih volitvah dne 14. novembra 1971.

Po temeljiti presoji celotnega položaja in zlasti strukturne spremembe tudi na kmečkem področju ter po izčrpni analizi zadnjih volitev za kmetijsko zbornico in po pregledu dosedanjih priprav za letošnje volitve tako z naše strani kakor s strani ostalih volilnih skupin je prišlo do naslednjega soglasnega sklepa:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem bo v želji, da pride čim več naših ljudi v kmetijske odbore, podpirala vse koroške Slovence, ki kandidirajo na izglednih mestih kakršnekoli volilne liste; Skupnosti južnokoroških kmetov pa bo, če se bo le-ta odločila za samostojen nastop, v smislu njene prošnje potom Slovenske kmečke zveze v okviru svojih možnosti nudila potrebno pomoč in podporo.

Kitajsko predstavništvo v OZN

V glavni skupščini Združenih narodov se je ta teden začela velika razprava o kitajskem predstavništvu v svetovni organizaciji. Gre predvsem za vprašanje sprejema LR Kitajske v OZN, hkrati pa tudi za vprašanje predstavništva Čangkajškovega režima na Taivanu (Formozi), doslej edinega kitajskega zastopstva v Združenih narodih. Ravno v medsebojni povezanosti teh dveh vprašanj pa je tudi glavni problem sedanje razprave, pri kateri se ena stran zavzema za sprejem LR Kitajske ob istočasni izključitvi Taivana, medtem ko druga stran poudarja mnenje, da morata biti v OZN zastopani obe kitajski državi.

Razprava o kitajskem predstavništvu v OZN se vleče že dolga leta, pravzaprav že od novembra 1949, ko je komaj nekaj tednov po proglasitvi LR Kitajske predsednik vlade Ču En Lai poslal glavni skupščini zahtevo po izključitvi kuomintanške delegacije iz OZN. V Združenih narodih te zahteve niso upoštevali, kakor so demonstrativno prezrli tudi dejstvo, da je LR Kitajska v začetku leta 1950 imenovala svojo delegacijo v OZN in varnostni svet. Od takrat naprej so v glavni skupščini leto za letom v taki ali drugačni obliki razpravljali o Kitajski.

Prva faza te razprave se je začela leta 1951 in je trajala nekako 10 let. V tem razdobju so razpravljali o Kitajski v okviru ameriške resolucije, ki je zahtevala, naj glavna skupščina sploh ne razpravlja o sprejemu LR Kitajske v OZN. Drugo obdobje se je začelo leta 1961, ko je bilo kitajsko vprašanje kljub nasprotovanju Amerike končno sprejeto na dnevni red ter je sprožilo zelo živahno razpravo. Pač pa je Amerika takrat dosegla, da so kitajsko vprašanje obravnavali kot tako imenovano „važno vprašanje", pri katerem je potrebna dvotretjinska večina, ki je predlog za sprejem LR Kitajske v OZN nikdar ni dosegel.

Serijo glasovanj o sprejemu LR Kitajske v OZN je sprožila pravzaprav že leta 1950 Indija, ki je tedaj prva zahtevala, naj sprejmejo v svetovno organizacijo resnične predstavnike Kitajske, namreč predstavnike Pekinga. V letih 1961 in 1962 je tako pobudo dala Sovjetska zveza, od takrat naprej pa je vedno Albanija na čelu skupine držav, ki vsako leto sproti postavljajo na dnevni red tudi vprašanje kitajskega predstavništva v OZN.

Leta 1967 se je porodila tako imenovana „teorija o dveh kitajskih državah", oziroma o dvojnem kitajskem predstavništvu pri Združenih narodih. Od velesil je samo Amerika dosledno nastopala proti priznanju kitajskih pravic v OZN. Poleg Sovjetske zveze, ki že ves čas zagovarja sprejem LR Kitajske, od leta 1961 redno glasuje za to rešitev tudi Velika Britanija in od leta 1965 prav tako Francija. V zadnjih letih pa se je stalno večalo število držav, ki podpirajo zahtevo po sprejemu LR Kitajske v OZN.

V tem oziru je bilo lansko zasedanje glavne skupščine važna prelomnica. Takrat je namreč resolucija, ki predlaga sprejem LR Kitajske, prvič dobila absolutno večino, ne pa tudi dvetretjinske večine, kakršna je potrebna pri glasovanjih o tako imenovanih „važnih vprašanjih". Pri lanskem glasovanju se je proti stališču Amerike izrekla tudi že velika večina članic Atlantskega pakta, tako da se je Washington znašel v precejšnji izolaciji, kar je privedlo do tega, da je pod pritiskom mednarodne javnosti tudi Amerika sama nehala oporekati Kitajski pravico do sprejema v OZN.

Odločno pa se je Amerika lani uprla temu, da bi hkrati s sprejemom LR Kitajske izključili iz svetovne organizacije taivanskega predstavnika. Na tem stališču vztraja tudi letos in se z najrazličnejšimi oblikami prigovarjanja in pritiska trudi, da bi tudi tokrat uveljavila v OZN svojo voljo. Odločitev bo padla prihodnji teden, ko bo ob koncu sedanje razprave sledilo glasovanje o kitajskem predstavništvu v svetovni organizaciji.

Ljudsko štetje v Italiji

diskriminira pripadnike manjšin

S stanjem 24. oktobra bo v Italiji izvedeno splošno ljudsko štetje in so številni komisarji zdaj zaposleni s tem, da razdeljujejo družinam uradne popisne listine. Ravno v zvezi s tem štetjem in s popisnimi listinami pa je spet postalo očitno, da Italija še zdavnaj ne ravna dosledno po načelih ustave, ki zagotavlja popolno enakopravnost vsem narodnostnim skupnostim v državi.

Tudi za Slovence v Italiji način in oblika splošnega popisovanja prebivalstva nista sprejemljiva. Tozadevno so predstavniki vseh slovenskih organizacij že pred tedni objavili skupno izjavo, v kateri so med drugim poudarili, da so posledice nasilne raznarodovalne politike fašizma ter posledice neizvajanja ustavnih in zakonskih določil v korist manjšine še vedno take, da objektivni rezultati popisa prebivalstva po narodnosti še niso mogoči. „Zaradi tega menimo, da do danes še niso dozorele razmere, ki bi zagotavljale, da bi popis dal dejansko številčno stanje pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti," so poudarili v skupni izjavi ter ugotovili, da že vnaprej odrekajo vsako veljavnost rezultatom popisa.

Za diskriminacijo Slovencev pri ljudskem štetju je značilno tudi dejstvo, da bodo po narodnosti popisovali samo na Tržaškem, ne pa na Goriškem in v Benečiji, kjer prav tako živijo Slovenci. Pa tudi v Trstu samem se že pri dostavljanju popisnih tiskovin dogajajo stvari, ob katerih je upravičen dvom v pravilno in pravično izvedbo popisa. V razliko od Avstrije, kjer za koroške Slovence sploh ni bilo posebnih tiskovin, imajo v Trstu sicer tudi slovenske obrazce, vendar skušajo številni komisarji, ki v pretežni večini ne obvladajo slovenskega jezika, pri razdeljevanju tiskovin „spregledati" čim več Slovencev.

Na diskriminacijski značaj ljudskega štetja so opozorile tudi italijanske organizacije, ki se bavijo z zaščito narodnih manjšin.

Indira Gandhi

BO OBISKALA AVSTRIJO

V torek 26. oktobra bo prispela na uradni obisk v Avstrijo predsednica indijske vlade Indira Gandhi, ki je trenutno na veliki turneji po Evropi, kjer bo obiskala vrsto držav. Visokega gosta bosta v sredo sprejela tudi zvezni predsednik Jonas in kancler dr. Kreisky.

Ta teden pa je imela predsednica Indira Gandhi v gosteh jugoslovanskega predsednika Tita. Ob tej priložnosti so bili v New Delhiju indijsko-jugoslovanski razgovori, pri katerih so obravnavali vprašanja, ki se nanašajo na odnose med obema državama, razpravljali pa so tudi o perečih mednarodnih problemih.

PO VOLITVAH:

GOSPODARSTVO V OSPREDJU ZANIMANJA

V prihodnjih štirih letih bo gospodarski razvoj v naši državi odvisen od socialistične večine v parlamentu in od njene vlade. Prvič v zgodovini naše republike bo socialistična stranka usmerjala gospodarski, socialni in kulturni razvoj Avstrije.

Že pred volitvami smo na tem mestu ugotovili, da je socialistična vlada pod predsedstvom Kreiskega postavila gospodarska vprašanja v ospredje svojega zanimanja. Po marčnih volitvah minulega leta so socialisti prevzeli vladno krmilo v času, ko so si bile vse gospodarske prognoze edine v tem, da bo gospodarska rast v naši državi pričela v drugi polovici leta upadati in da bo letos prišlo do gospodarskih težav, ki jih imamo v spominu iz leta 1967, drugega leta samovlade ÖVP.

Zgodilo se je nekaj drugega: lani je bila gospodarska konjunktura v Avstriji močnejša kot 1969, letos pa je še močnejša kot lani. S tem je gotovo najbolj očitno dejstvo, da je socialistična vlada, ki je bila spomladi instalirana, postavila gospodarska vprašanja v ospredje svojega zanimanja. Izgleda tudi, da se je teh vprašanj lotila pri njihovih koreninah, česar se ÖVP v letih, ko je imela vlado in absolutno večino v parlamentu v svojih rokah, ni lotila.

Nov veter, ki smo ga — gospodarsko gledano — čutili s strani vlade od lanske pomladi, je bil očiten na dveh področjih: v močnem povečanju investicijske dejavnosti in v močnejšem vplivu vlade na razvoj gospodarske konjunkture. Oboje smo analizirali v zadevnem članku pred volitvami, kjer smo ugotovili, da se je povpraševanje za blagom letos povečalo za deset odstotkov in da je narodni produkt prvega polletja 1971 bil za 6 odstotkov večji kot v prvem polletju lani. S tem je vlada Kreiskega lani in letos postavila osnove, da bo tudi prihodnje leto, ki po mednarodnih prognozah stoji v znamenju upada gospodarske konjunkture na evropski in svetovni ravni, naša država lahko zabeležila gospodarsko rast za nadaljnjih 4 do 5 odstotkov.

Po letošnji volilni zmagi bodo socialisti nadaljevali s prizadevanji za gospodarsko rast avstrijskega gospodarstva in za socialno trdnost njenega prebivalstva, kar vse je zapopadeno v programih, ki so jih izdelali v letih 1966—1970 in ki so jih začeli že lani uveljavljati. Z absolutno večino v parlamentu, ki jim jo je zaupalo prebivalstvo 10. oktobra, bodo svoj program v naslednjih štirih letih lahko še lažje izvajali kot lani in letos.

Ob že začetih programih za pospeševanje turističnega gospodarstva in za reševanje problematike gorskih kmetov ter ne nazadnje ob socialističnem programu o olajšanju šolanja otrok je Kreisky kot predsednik socialistične stranke na področju gospodarstva postavil naslednja vprašanja v ospredje zanimanja socialistov: zakon o pridobivanju zemljišč, ki je potreben za pospešeno gradnjo stanovanj, modifikacijo obrtnega zakona, ki je star že več kot sto let, zakon o reguliranju cen in novelizacijo zakona o usmerjanju razvoja na trgu z živili.

Po vsem tem izgleda, da bo znova potrjena in v parlamentu okrepljena socialistična vlada naprej prispevala k stabilizaciji, ki jo na področju gospodarstva zahteva tako razvoj blaginje prebivalstva kot pa status naše države z močno razvito trgovino in turizmom v sklopu evropskega gospodarstva.

(bl)

Pogumen protest
proti rasistični politiki

Belopolti južnoafriški novinar Lionel Attwell si je zaradi rasističnih zakonov in predpisov, ki veljajo v Južnoafriški republiki, nakopal velike težave samo zato, ker je posvojil neko črno afriško siroto. Pristaši vladajočega rasističnega režima mu to močno zamerijo, kajti za te „ljudi" črnski domačin ni človek, predvsem ne tak, ki bi bil „vreden" enakih pravic, kot jih uživajo njegovi sodeželani bele kože.

Toda Attwell se zaradi tega ni uklonil. Nasprotno. Sklenil je, da se sam izloči iz skupnosti belopoltih ljudi, ker noče imeti ničesar skupnega s tistimi, ki prezirajo, izkoriščajo in zapostavljajo sočloveka samo zaradi tega, ker je barva njegove kože drugačna kot njihova. Svoj sklep je Attwell sporočil notranjemu ministru z zahtevo, naj ga v prihodnje vodijo v dokumentih kot Afričana.

„Sram me je, ker se kot belec lahko okoriščam s sadovi izkoriščanja," je napisal v svoji vlogi ministru. „Sram me je, ker avtomatično sodim v rasistično skupino, ki je brez vzroka tako trdosrčna z drugo raso samo zaradi tega, ker ima dotična rasa temnejši pigment v svoji koži. Sram me je zaradi zavesti, da toliko mojih afriških vrstnikov živi na robu pomanjkanja, medtem ko mi moja bela polt omogoča, da imam vsega v izobilju. Zaradi tega sem se odločil, da bom prekinil ta občutek globoke sramote in spral s sebe krivdo. Rad bi postal eden izmed izkoriščenih v Južni Afriki, eden izmed ponižanih, degradiranih, nebelec, ki bo čutil, kaj jim pomeni in kako živijo z občutkom manjvrednosti. Predvsem pa bi rad dosegel, da bi mi moji lastni otroci verjeli, ko jim dopovedujem, da nismo nič drugačni kot naši črnopolti afriški prijatelji."

Pogumni novinar je pri izvajanju svojega sklepa dosleden. Odpovedal je namreč tudi službo pri listu „Sunday Timesu" v Johannesburgu, ker je spoznal, da ne bo mogel več mirnega srca prejemati visoke plače, medtem ko njegovi črnopolti prijatelji trpijo pomanjkanje. Se pa še naprej preživlja s pisanjem; izdal je knjigo o svojem življenju in delovanju v Johannesburgu, zdaj pa pripravlja politično analizo življenja v Južnoafriški republiki.

Industrijska proizvodnja Slovenije
je zabeležila letos znaten porast

Po podatkih republiškega zavoda za statistiko SR Slovenije je industrijska proizvodnja v Sloveniji v letošnjem septembru spet zabeležila znaten porast, in sicer za 9,9 odstotka v primerjavi z lanskim septembrom. V primerjavi z lanskim letom je zaostajala le proizvodnja v elektrarnah in v barvasti metalurgiji, medtem ko so povečanje zabeležile predvsem elektroindustrija, kemična industrija in industrija gradbenega materiala.

V tretjem četrtletju tekočega leta je bila industrijska proizvodnja Slovenije za 8,5 odstotka večja kot v istem obdobju lani, medtem ko je v drugem četrtletju presegla lansko celo za 11,5 odstotka; proizvodnja v prvih devetih mesecih tega leta pa je bila v primerjavi z lanskim letom višja za 10,2 odstotka. V tem devetmesečnem obdobju izkazuje povečanje za 23 odstotkov predelava nafte, prav tako za 23 odstotkov je narasla proizvodnja gradbenega materiala, za 21 odstotkov proizvodnja v elektroindustriji, za 18 odstotkov v kemični industriji, za 17 odstotkov v živilski industriji, za 16 odstotkov v gumarski industriji, za 13 odstotkov v lesni industriji in za 10 odstotkov proizvodnja črne metalurgije.

Ob umirjenju konjunkture in domače potrošnje postaja za industrijsko proizvodnjo čedalje pomembnejši izvoz. Medtem ko je ostal izvoz iz Slovenije do letošnjega maja na lanski ravni, se je v zadnjem času precej povečal in se od junija giblje v vrednosti nad 400 milijonov din mesečno. V avgustu je bil za 44 odstotkov večji kakor lani, v septembru pa se je povečal na 498 milijonov ter je bil za 25 odstotkov večji kot v septembru lani. Od te vrednosti izvoza je levji delež odpadel na industrijski izvoz, ki je znašal 438,4 milijona din, medtem ko je vrednost kmetijskega izvoza dosegla 45,4 milijona din.

Slovenski izvoz se je v tretjem četrtletju tega leta v primerjavi z lanskim letom povečal za 262 milijonov din ali za 23,5 odstotka na skupno 1378 milijonov. Izvoz Slovenije v prvih devetih mesecih tekočega leta pa je dosegel vrednost 3554 milijonov din, kar je za 10 odstotkov več kot v istem obdobju lanskega leta. Pri tem je porast industrijskega izvoza znašal 8 odstotkov na 3161 milijonov in kmetijskega izvoza 27 odstotkov na 216 milijonov dinarjev.

SLOVENSKI PLANINCI NA POLUDNIKU

Ko so v jesenskem jutru 10. oktobra brzeli naši avtomobili proti Šmohorju, so nas levo in desno pozdravljali v soncu se blesketajoči vrhovi Karnijskih in Ziljskih planin, v dolini pa se je še vedno trdovratno držala megla, tako da nismo mogli občudovati bisera Ziljske doline — Preseško jezero. Takoj za Šmohorjem se odcepi na levo cesta, preko obnovljenega ziljskega mostu pripelje do vznožja Karnijskih planin v naselje Lužje (Luschau) in hkrati pred skalnati vhod najdaljše avstrijske soteske — Krnice (Garnitzenklamm). Iz napisne table smo razbrali, da je vstop v Krnico zaprt. Od tu naprej se cesta 11 kilometrov dviga in vije v ostrih zavojih skozi lepo zaraščen gozd do Brške planine (Eggeralm) 1416 m, naselja planinskih koč, imenovanih po ziljsko „fače". Do tu je bila cesta asfaltirana.

Na jugovzhod nam zapira pogled mogočni Poludnik (1999 m), ki ga Ziljani imenujejo Poldnik, v narečju Pudnik — cilj našega izleta. Ker je pred nami lepa cesta, sicer ne več asfaltirana, vozimo naprej mimo znanega Brškega jezera, ki pa z jezerom nima nič skupnega, to je samo še majhna umazana mlaka, ki spomladi ko se topi sneg, dobi obliko jezerca. In zopet je pred nami vas, polna pastirskih stanov z novim velikim hlevom — Dolska planina (Dellacher Alm). Značilno za ta del Karnijskih planin je, da ima skoro vsaka občina svojo planino. Še štiri kilometre vožnje in že smo 1724 m visoko na Poludnikovi planini, kjer se konča tudi naša cesta. Zopet naselje pastirskih stanov; od katerih eden poleti, ko je turistični pritok večji, „igra" vlogo gostilne, o čemer priča visokodoneči napis Gasthaus.

Od tu se nam nudi lep pogled proti severu, južna stran pa je še vedno nevidna, vendar za grebenom slutimo Julijce. Zato jo uberemo naravnost proti vrhu, katerega krasi velik lesen križ. Tu se nam odpre nov svet — pred nami so Julijci, sicer zaviti v megleno kopreno, vendar izrazita rajda vrhov in vršacev, ki izginjajo na obzorju. Najizrazitejša gmota pred nami je mogočni Montaž, najvišji vrh zapadnih Julijskih alp, iz daljave pa nas, komaj še viden, vendar mogočen pozdravlja naš stari znanec Triglav. Na vzhodu nam zapira pogled Ojsternik, malo na desno od njega pa kuka iz megle komaj še vidna Kepa. Na zahodu se nam pogled ustavi na sivih Krniških skalah (Gartnerkofel), znanih po cvetlici Wulfenia. Pogled na severno prisojno stran je čistejši, saj vidimo v daljavi Klek, Sonnblick, Ankogel in Hochalmspitze; tik pod nami na nasprotni strani Ziljske doline pa ves od sonca obžarjeni Spitzegel. Na vzhodu nas pozdravlja Dobrač, katerega krasi ali kazi preko 100 metrov visoki stolp za televizijo. Pod nami v dolini pa komaj zaznavna siva ploskev Preseškega jezera in hkrati zadnji ostanek nekdanjega ziljskega ledenika, katerega sledov je na severni strani Karnijskih planin še in še.

V dolino smo se vračali po vzhodnem grebenu, pri tem pa so nam pogledi uhajali nazaj na vrh, kjer smo uživali prelep razgled in morda zadnje tople jesenske žarke. Nazaj grede se nismo več peljali preko Šmohorja, temveč smo v Modrinji vasi (Möderndorf) takoj za ziljskim mostom zavili na desno in se skozi najzapadnejše slovenske vasi Potoče (Potschach), Brdo (Egg), Dole (Dellach) in Loče (Latschach) vračali nazaj ter v Borljah (Förolach) dosegli glavno cesto. Spotoma smo se ustavili še v Lipi, kjer smo v gostilni pri Kugiju v „Kugyjevi sobi" popili vsak svojo kavo. Srečni in veseli nad uspelo turo smo se potem poslovili in odpeljali vsak na svoj dom.

Pl.

PO ŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Na povabilo predsednika italijanske republike Saragata bo zvezni predsednik Jonas v dneh od 15. do 17. novembra tega leta uradno obiskal Italijo. Obisk na najvišji ravni ocenjujejo kot dokaz, da so se odnosi med obema državama temeljito izboljšali in da je bila odstranjena napetost, ki jo je povzročalo predvsem nerešeno južnotirolsko vprašanje. Ravno glede reševanja tega vprašanja pa sta zunanja ministra obeh držav na letošnjem zasedanju glavne skupščine OZN podala zadovoljivi izjavi, kar pomeni, da so bila v glavnem urejena vprašanja, ki so prej bremenila odnose med Avstrijo in Italijo.

NEW DELHI. — Po svojem obisku v Iranu, kjer se je udeležil proslav ob 2500-letnici iranskega cesarstva, je jugoslovanski predsednik Tito ta teden obiskal Indijo. V razgovorih s predsednico indijske vlade Indiro Gandhi so obravnavali med drugim napeti položaj med Indijo in Pakistanom, kjer grozi nevarnost, da bi znova prišlo do oboroženega spopada. Pogovori pa so se nanašali tudi na vlogo neuvrščenih držav ter je bila na obeh straneh poudarjena potreba po bolj učinkovitejših akcijah teh držav.

OTTAWA. — Med obiskom predsednika sovjetske vlade Kosigina v Kanadi je prišlo do incidenta, ko je neki madžarski emigrant pred kanadskim parlamentom v Ottawi prebil policijski kordon in dejansko napadel sovjetskega premiera. Poleg stražnikov je Kosiginu pomagal tudi kanadski predsednik Trudeau, da se je ubranil napadalca.

LIMA. — V glavnem mestu Peruja se pripravljajo na ministrsko konferenco držav v razvoju, znano pod imenom „skupina 77", ki se bo predvidoma začela 28. oktobra. Na tem sestanku bo po dosedanjih predvidenjih zastopanih 94 dežel v razvoju, kar pomeni, da bodo predstavniki tega dela sveta zastopali več kot 1,8 milijarde ljudi. Konference, za katero pričakujejo okoli 1500 delegatov in novinarjev, se bo menda udeležil tudi predsednik glavne skupščine Združenih narodov Adam Malik.

KAIRO. — V Egiptu so izdelali zelo ambiciozen desetletni načrt o razvoju turizma. Za uresničitev tega načrta nameravajo investirati 140 milijonov funtov šterlingov, od te vsote naj bi bila polovica arabskega kapitala. Kot uspeh teh naporov pa pričakujejo, da bodo na leto privabili v Egipt 2,5 milijona turistov, od katerih si obetajo 110 milijonov funtov šterlingov dohodka.

VATIKAN. — Na sinodi v Vatikanu so med drugim predložili dokument, ki poudarja, da so imele severnoatlantske države od kolonializma gospodarsko korist. Dejansko je kolonializem — pravi dokument — omogočil severnoatlantskim državam priti do cenenih virov in jim je zagotovil tržišča za njihovo industrijsko proizvodnjo. Dokument tudi obsoja neokolonializem, ki je majhne dežele nasilno pritegnil v sfere vplivov, tako da je za pomoč, katero jim je nudil, postavljal pogoje, da podpirajo politiko tistih, ki so jim to pomoč dali.

CANBERRA. — Podatki, ki jih je objavil kandaski minister za priseljevanje, kažejo, da je vsak četrti Avstralec tujec. Po drugi svetovni vojni se je na to celino priselilo več kot 2,7 milijona tujcev, v njihovih družinah pa se je rodilo več kot 750.000 otrok. Skupno šteje Avstralija zdaj 13 milijonov prebivalcev ter je — kakor je dejal minister Forbes — „dežela, ki so jo zgradili priseljenci".

MOSKVA. — Velikanski vesoljski laboratorij „Saljut", v katerem so 24 dni živeli trije sovjetski vesoljci pred svojo tragično smrtjo ob vrnitvi na Zemljo, je pred nedavnim zgorel, ko je priletel v goste atmosferske plasti. Polet „Saljuta", ki so ga izstrelili 19. aprila, je trajal šest mesecev. V tem času je vesoljska postaja, težka 25 ton in največja, kar so jih kdaj izstrelili, opravila program znanstveno-tehničnih poskusov z namenom, preizkusiti sistem upravljanja in znanstveno opremo med dolgotrajnim poletom v vesolju.

MURSKA SOBOTA. — V razstavnem paviljonu v Murski Soboti je trenutno 3. mednarodna likovna razstava „Pannonia 71", na kateri sodelujejo umetniki iz treh sosednih držav Jugoslavije, Avstrije in Madžarske. Mednarodna žirija je razdelila tudi vrsto nagrad, in sicer so prejeli enakovredne premije Feri Zotter (Avstrija) Laszlo Barth (Madžarska) in Zmago Jeraj (Jugoslavija), enakovredne odkupne nagrade pa Avstrijec Peter Pongratz, Madžar Mari Geszler in Jugoslovan Lojze Logar. Razstava ostane odprta do 14. novembra.

Zapiski s poučnega izleta

GOJENCEV KMETIJSKE ŠOLE V PODRAVLJAH

Pred nedavnim je kmetijska šola v Podravljah — kakor smo v našem listu že kratko poročali — priredila na povabilo mariborskega društva kmetijskih inženirjev in tehnikov ter tovarne dušika v Rušah poučni izlet po severovzhodni Sloveniji. Ekskurzije so se udeležili letošnji absolventi in učenci prvega letnika podraveljske šole. Eden izmed udeležencev je vtise s tega izleta popisal v naslednjem prispevku.

Imeli smo lepo vreme in tudi obilen program. Že na meji pri Holmecu so nas prisrčno sprejeli naši gostitelji. Najprej smo si ogledali dve kmetiji v okolici Šentanela, ki bi ju lahko primerjali z našimi. Obe sta v strmini in v višini 800 metrov, zato se tam bavijo s pitanjem goveje živine. Gre za zasebni posestvi in tako smo lahko primerjali razmere tu in tam. Gospodar Pečnik nas je ob koncu povabil na domačo malico.

Potem smo si ogledali veterinarsko postajo v Prevaljah, kjer delujejo trije veterinarji; imajo svoj labor in posebno sobo, kjer predavajo kmetom, jim kažejo filme in jih strokovno obveščajo. Peljali smo se v Kotlje, kjer so nam pokazali državni hlev „Srotnek", v katerem stoji 130 krav, na dan pa namolzejo okoli 1000 litrov mleka. Na kosilo so nas povabili v hotel „Rimski vrelec"; naši gostitelji so bili gozdarsko gospodarstvo Slovenji Gradec ter kmetijski zadrugi Prevalje in Slovenji Gradec.

Po kosilu smo se napotili čez Dravodrad v Maribor. Zvečer so nas sprejeli na višji agronomski šoli. Ravnatelj šole nas je seznanil s študenti, s katerimi smo se pogovarjali o šolstvu in drugih strokovnih vprašanjih. Zanimivemu razgovoru je sledila zakuska s pokušnjo vin, ob pesmi in zabavi pa se je razvila prijetna družabnost, ki so jo poživile tudi še študentke. Šele pozno ponoči smo se odpravili k počitku v študentskem domu.

Drugega dne smo si po zajtrku najprej ogledali tovarno alkoholnih in brezalkoholnih pijač „Talis". Zlasti nas je zanimala nova moderno urejena pivovarna, v kateri pridelajo na leto 200.000 hektolitrov piva. Potem smo obiskali hladilnico agrokombinata Maribor, kjer hranijo tržno sadje čez zimo. Zmogljivost te hladilnice znaša 700 vagonov. Na kosilo v hotel „Jezero" nas je povabila tovarna kemičnih izdelkov „Pinus".

Popoldne smo se peljali po okolici Maribora, kjer smo videli mnogo industrijskih podjetij in agrokombinatov, pa tudi tovarno dušika Ruše. Sledil je ogled znamenitosti mesta, zvečer pa so nas sprejeli v domu inženirjev in tehnikov, kjer smo se spet srečali s študenti višje agronomske šole — našimi znanci od prejšnjega dne. Tudi ta dan se je po večerji in pokušnji vin zaključil s prisrčno družabnostjo, s pesmijo in plesom, kjer smo za godbo poskrbeli kar sami, saj smo imeli s seboj naš ansambel, ki smo ga osnovali že na šoli.

Zadnji dan našega izleta smo nadaljevali pot v Ptuj. Obiskali smo farmo bekonov, kjer imajo 2500 plemenskih svinj, letno pa spitajo 45.000 prašičev. Splezali smo na 35 metrov visoki silos, od koder smo imeli čudovit razgled po bližnji okolici. V perutninskem kombinatu so bile številke o zmogljivostih tako ogromne, da smo jih povsem pomešali. Ogledali smo si klavnico, kjer baje na uro pokoljejo 2000 piščancev.

Pot nas je vodila v Ormož, kjer smo si ogledali vinsko klet. Po kosilu smo se peljali še v Jeruzalem, od koder smo po kratkem ogledu tamkajšnjih vinogradniških plantaž nadaljevali pot preko Ljutomera do zdravilišča Radenci. In potem se je naš izlet počasi nagibal h koncu. Povabili so nas še v vinsko klet Kapela, kjer je bila večerja. Ob kozarčku šampanjca smo se zahvalili našim gostiteljem in jih povabili na Koroško.

Z izleta smo se vrnili polni lepih vtisov, ki nam bodo ostali v trajnem spominu. Ob tej priložnosti se v imenu udeležencev zlasti zahvalim tudi našemu ravnatelju dipl. inž. Franciju Einspielerju, ki se je posebej potrudil, da je prišlo do tega izleta. Želimo mu, da bi imel tudi v bodoče obilo sreče z učenci na šoli in da bi jih bilo vedno več.

Kužnik Franc

Navezava prijateljskih odnosov

Minulo soboto je bil v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva lep kulturni dogodek; pel je namreč zbrani zbor gimnazije Tabor v Mariboru. Prišli pa so tudi mladinci iz Slovenjega Gradca, tako da se je zbralo skupno več kot dvesto mladincev oz. dijakov. Namen tega srečanja je bil, da se dijaki tu in onstran meje spoznajo in navežejo prijateljske stike. Da je do tega srečanja prišlo, so se predstavniki mariborske in slovenjgraške gimnazije obrnili na ravnatelja slovenske gimnazije v Celovcu dr. Pavla Zablatnika.

Najprej so prišli dijaki iz Maribora, teh je bilo okoli trideset; kmalu za njimi pa še dijaki iz Slovenjega Gradca, od koder so jih tamošnji pedagogi pripeljali več kot sto. Medtem ko so Slovenjgračani prišli v Celovec zgolj z namenom, da se s predstavniki in dijaki slovenske gimnazije srečajo in navežejo prijateljske stike, pa so Mariborčani pripravili celoten koncertni spored.

V dvorani Dijaškega doma SŠD je bilo skoraj premalo prostora, toda dijaki so se kmalu znašli: iz dvorane so odstranili vse stole in tako rešili problem. Ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dr. Zablatnik je v imenu dijakov tega zavoda, kakor tudi v svojem imenu mlade goste z onstran meje prisrčno pozdravil in ob tem želel, da to srečanje ne bi bilo zadnje. V imenu slovenjgraške mladine je spregovoril predsednik občinske zveze mladine Albin Kac, ki je pravtako izrazil potrebo po prijateljskem sodelovanju. V znak te iskrene želje je ravnatelju Zablatniku izročil darilo v spomin na to prvo srečanje.

Potem je nastopil pevski zbor dijakov iz Maribora, ki je pod vodstvom prof. Jožice Ambrožove izvajal zelo zahteven koncertni spored. Spričo mladosti zbora oziroma pevcev smo že po prvi pesmi bili presenečeni nad izredno visoko kvaliteto zbora, ki pa se je še stopnjevala od pesmi do pesmi. Zbor je izvajal skladbe Emila Adamiča, Pavla Kernjaka, Alojza Srebotnjaka, Rada Simonitija, Matije Tomca, Franceta Marolta in drugih zahtevnih skladateljev.

Za lepi pevski užitek se mladim mariborskim pevcem prisrčno zahvaljujemo, posebno solistom, ki so s svojim nastopom vse navzoče resnično navdušili. Škoda, da zbor ni imel možnosti, da bi s svojo pesmijo nastopil še kje drugje. Verjetno pa je bil zanje tudi izlet po Koroški, kjer jih je vodil prof. Janko Messner, lepo doživetje.

Novi oddajnik na Dobraču

SVEČANO IZROČEN V OBRATOVANJE

Po enomesečnem poskusnem obratovanju je bil novi radijski in televizijski oddajnik na Dobraču zdaj tudi uradno izročen svojemu namenu. Temu dogodku primerna svečanost je bila zadnji petek v novi kongresni dvorani v Beljaku (ki bo sama uradno odprta šele jutri v navzočnosti zveznega predsednika Jonasa), ker vremenske razmere take prireditve niso dovoljevale na samem vrhu Dobrača.

Vodja celovškega radia prof. Peter Goritschnig je na slavnosti pozdravil dolgo vrsto častnih gostov, medtem ko je generalni intendant ORF Gerd Bacher obširno prikazal razvoj in predvsem gradbeno dejavnost ORF v zadnjih letih. Deželni glavar Hans Sima pa je v svojem govoru opozoril na specifične naloge deželnih studiov in pri tem posebej naglasil tudi potrebo po oskrbovanju slovenskih deželanov oz. gojitvi njihove narodnosti, hkrati pa po utrjevanju prijateljskega vzdušja preko mej.

Novi oddajnik na Dobraču bo igral osrednjo vlogo pri oskrbovanju Koroške z dvema televizijskima in tremi radijskimi sporedi, kajti preko njega bo te sporede oddajalo skupno 87 radijskih in televizijskih oddajnikov v naši deželi. Ta „matični" oddajnik je bil zgrajen na 2115 metrov visokem vrhu Dobrača, skupna višina oddajnikovega poslopja in stolpa z anteno znaša 165 metrov, od tega odpade na oddajnikovo poslopje 53 ter na 185 ton težki stolp 112 metrov, medtem ko zagrajena prostornina obsega 11.000 kubičnih metrov. Gradbeni stroški pa so znašali nad 90 milijonov šilingov.

Srečanje planincev treh dežel

Koroška planinska društva so 16. in 17. oktobra vabila planince treh sosednih dežel na sedmo prijateljsko srečanje planinskih društev Furlanije, Koroške in Slovenije, tokrat na Mokrine (Nassfeld). Predsednik šmohorske sekcije Avstrijskega planinskega društva dr. Zimek in predsednik Gorske reševalne službe dr. Dellisch sta pozdravila zastopnike planinskih društev ter gosta — predsednika koroškega deželnega zbora Tilliana in državnega poslanca dr. Kerstniga.

Oba politika sta v pozdravnih govorih poudarila velik pomen takih srečanj, saj ravno v planinah opažamo društveno integracijo, kjer se zgubijo razlike posameznih stanov in kjer je samo prijateljstvo, tovarištvo in pripravljenost k medsebojni pomoči. Prav tako se v planinah prijateljsko srečavajo pripadniki različnih narodnosti in tako v malem že gojijo idejo združene Evrope. Govore in predavanja je deloma simultano prevajal tajnik Slovenskega planinskega društva v Celovcu dr. Jožko Buch. V tej zvezi je dr. Dellisch poudaril ne le sodelovanje preko meja, temveč tudi v deželi sami.

Karl Kuchar je poročal o načrtu „Poti prijateljstva", katerega namen je združiti 30 gorskih vrhov v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji v eno turo, kjer bi imeli planinci treh dežel boljšo možnost medsebojnega spoznavanja in utrjevanja prijateljskih vezi. Dr. Dellisch in predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Potočnik pa sta v referatu o planinskem gospodarstvu prišla do podobnega zaključka, da je vzdrževanje koč ob nezadostni javni podpori zelo težavno.

Zaključno so planinci treh dežel sprejeli skupno resolucijo, v kateri vsak od svoje vlade zahtevajo za vzdrževanje in gradnjo novih koč takojšnjo državno podporo.

KULTURNE DROBTINE

● **Začetek nove sezone v ljubljanski Operi je bil tokrat v znamenju redkega jubileja: trije prvaki ljubljanske operne hiše — sopranistka Vilma Bukovčeva, tenorist Rudolf Franci in baritonist Samo Smerkolj — so v Puccinijevi „Tosci" praznovali petindvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. Ob tej priložnosti so bili slavljenci deležni mnogih čestitk, predvsem pa navdušenegaa plavza številnih obiskovalcev dveh predstav, ki sta bili posvečeni temu v gledališkem življenju redkemu dogodku.**

● **Bevkova mladinska povest „Tonček", ki je doživela že mnoge prevode v najrazličnejše jezike, je zdaj izšla tudi v nemškem prevodu, in sicer pri znani švicarski založba Blaukreuz-Verlag v Bernu. Prevajalka dr. Else Byhan je s to knjigo posredovala nemškemu bralcu že svoj sedmi prevod Bevkovih mladinskih spisov, prevedla je tudi že njegovo povest „Kaplan Martin Čedermac", ki je zdaj baje v tisku.**

● **Znani slikar Picasso bo v kratkem obhajal svoj 90-letni življenjski jubilej. Za to priložnost v mnogih državah pripravljajo posebne umetniku in njegovemu delu posvečene prireditve, zlasti pa ga hočejo počastiti v njegovi stari domovini Španiji. Tako bodo v njegovem rojstnem mestu Malagi poimenovali po Picassu neki muzej in mestni park, mesto pa bo kupilo tudi umetnikovo rojstno hišo ter mu postavilo spomenik.**

TONE SVETINA 93

UKANA

DRUGA KNJIGA

Tu je sedel, kjer sedite zdaj vi, in smehljal se je kakor Rafaelovi angeli v Sikstinski kapeli. Mož se znajde. Dobro ve, da je SS Cerkvi sovražna, pa se je potrudil, da sva upostavila to edinstveno sodelovanje.

Slediti jim bo treba z odprtimi očmi in se obvarovati presenečenj. Pazite na opata v vašem varnostnem uradu. Ta obiskuje škofa. Podrejen pa je neposredno Berlinu in ne vidimo njegovih poročil. Dozdeva se mi, da je jezuit v naših vrstah. Vprašanje je, če ne koristi Vatikanu več kakor nam.

Vidite, kako je to tragično. Poveljujem vojaškemu korpusu, pa se moram ubadati s politiko, medtem ko se führerjev namestnik v tej deželi ukvarja na varnem z navodili. Helmut, utrujen postajam, zdaj ko bi moral biti najbolj svež in spočit. Obdajajo me škorpijoni. Če bi imel vsaj deset takšnih sodelavcev, kot ste vi, bi mi bilo mnogo laže. Tako pa še vas nameravajo spraviti s poti, ker ste moj človek. Delajte s pametjo. Za naju oba prihaja težka ura preizkušnje."

„Divizija je napadla progo, gospod general."

„Kar naj jo! To je na področju tržaškega poveljstva. Naj se le spoprimejo z njo, da se bomo mi malo oddahnili."

6

V borovem gozdu so se ustavili. Poljak Tomo je zaukazal počitek. Posedli so po koreninah, nekateri tudi po nahrbtnikih. Skozi sveže zeleno, pahljačasto igličevje je vdirala luč poznega sonca in oblivala sivo, razjedeno kamenje. Naprej je bila odšla le izvidnica treh mož z nalogo, da pregleda križišče poti, kjer je bila večkrat domobranska zaseda.

Za njimi je bilo nekaj ur marša skozi divjino kraške pokrajine. Takoj ko so zapustili položaje brigad, so krenili na pozabljene steze, ki jih je poznal le vodnik, domačin.

Tomo je preletel mračne obraze mož, ki so ga spremljali na tvegano akcijo — v Postojnsko jamo, kjer bodo zažgali skladišče bencina in zmešali nemške načrte. Poleg njega je ležal na tleh obveščevalec Blisk in zamišljeno strmel skozi veje v nebo. Noge je stegnil kot kak Amerikanec in jih položil na skalo.

Na sosednje drevo se je naslanjal plečati Tušar, komandir minerjev, ob njem je bil Rudi, za njima pa so križem kražem ko kraško skalovje sedeli obveščevalci, minerji in borci zaščitnega voda s tremi strojnicami, ki so bile obrnjene vsaka v eno smer gozda.

Tomo je bil vznemirjen. Čustvo sreče in ponosa ga je bilo navdalo, ko ga je komandant divizije Lazar postavil za vodjo vdora v Postojnsko jamo in ko je načelnik štaba Iztok razgrnil pred njim operativni načrt poteka akcije s skicami. Akcijo bi bil vodil Pemc, če ga ne bi bili nenadoma potegnili na korpus. To je bil njegov načrt, kar je Tomu vzbujalo upanje, da pojde vse po sreči. Pemčevi zamisli so zaupali vsi, ker mu je bilo važno vsako človeško življenje in ker se mu je ponavadi vse posrečilo.

Kot težak kamen, ki ga vleče v globino temne vode, je spremljal Toma spomin na podzemlje idrijskega rudnika: ob bobnenju eksplozije se tresejo na lestvah, noč jih obdaja, prah se jim usiplje v oči, v pljučih jih tišči. Strah za nohti, na koncu las in slepeča svetloba čudovitega zimskega dne, kot bi vstopili v novo rojstvo. „Danes ste se znova rodili," jim je dejal Pemc. Ta njegov stavek si bo zapomnil do konca življenja. Morda bo jutri on dejal tako svojim ali pa mu ne bo treba. Majhna napaka, pa lahko ostanejo pokopani . . .

Odpodil je to neljubo misel.

Močnega in prerojenega se je čutil ob zavesti, da vodi tako težavno akcijo. Ves čas idrijske ofenzive je bil žalosten in zamorjen, da so se štabni ljudje spraševali, kaj je z njim. Bilo ga je prevzelo domotožje. Pomlad . . . Zdaj se topi led na reki Skiawi, ptice priletijo, trave poženejo, gozd in polje oživita . . . Spominjal se je matere. „Saj boš pomagal sejati, Tadik, oče je bolan." Ničesar ni mogel odreči materi, pa tudi sestram ne, posebno mlajši, ki se je razvijala v dekle in je bila kot rožni popek. Vedno ga je spraševala: „Kaj mi boš kupil v mestu, Tadik?" Nikoli ni pozabil nanjo, kadar je prejel zaslužek.

Bilo je med ofenzivo, ko so v štab brigade pripeljali nekega Poljaka. Razveselil se ga je. A prinesel mu je slabe vesti. Nemci so pobili njegove, vso družino. Takrat se je zavlekel v senik in se razjokal. Počutil se je strašno osamljenega in na smrt je bil žalosten. Ko se je vrnil, so na nebu bleščale zvezde, brigada pa se je premaknila neznano kam. Ob občutku, da jim je napravil nepotrebne skrbi, je bil še bolj nesrečen. Tri dni je blodil po gorovju za njimi in toliko da ga niso ujeli Nemci. Njegova edina tolažba so bili drzni podvigi. Ves se jim je predal. Nič drugega ni mislil kot to, kako bi izvedli načrt. Pozabljal je nase. Akcije pa niso bile tako pogoste. Krvi je bil željan kot

LEPA IN VZPODBUDNA AKCIJA

BILČOVSKE HRANILNICE ZA DAN VARČEVANJA

Bilčovs. — Vsako leto praznujemo v mesecu oktobru svetovni dan varčevanja. Navada, da ta mesec vsi sloji prebivalstva tekmujejo pri vlaganju svojih prihrankov v posojilnice, se je že nekako udomačila. Kmetje in delavci, pa tudi njihovi otroci prinesejo svoje hranilnike in tako večajo vsoto vlog v naši hranilnici, kar seveda zelo koristi naši posojilnici, da laže ustreže raznim prošnjam po posojilih. Saj je vendar posojilnično delo dejavnost samopomoči. Kdor ima odvišen denar, ki ga hoče pozneje porabiti za svoje investicije, ga za nekaj časa vloži v domači hranilnici in dobi zanj obresti. Denar je v hranilnici varen, na drugi strani pa služi kot posojilo tistemu, ki ga potrebuje in tako lahko dobi posojilo.

V tem je velik pomen naših zadrug — hranilnic in posojilnic. Doma se vlaga denar in doma se lahko dobi posojilo. To delo opravlja bilčovska hranilnica že od leta 1910 naprej, ko so jo ustanovili daljnovidni zadružniki. Že tedaj ob ustanovitvi so tukajšnji zadružniki vzpodbujali in učili otroke šolarje, da so svoje prihranke vlagali v domači hranilnici. Pred nekaj leti pa je šolsko vodstvo tukajšnje šole po višji sili (mogoče na pritisk Slovencem nenaklonjenih krogov) začelo akcijo, da so se otroci z avtobusom vozili v Celovec in tam v neki banki vlagali svoje prihranke. Na ta način so skušali naše otroke odvrniti od varčevanja v domači hranilnici. Za „plačilo", da so začeli varčevati v celovškem hranilnem zavodu, pa so se brezplačno peljali v Celovec in bili tam še obdarovani z raznimi predmeti.

Da ne bi bili naši otroci na ta način takorekoč odtrgani od domačega hranilnega zavoda, se je letos tudi naša posojilnica poslužila podobne prakse. Za isti dan, ko so se po navadi bilčovski šolarji peljali s prihranki v nemški zavod v Celovec, je pri avtoprevoznem podjetju Sienčnik v Dobrli vasi naročila avtobus, kateri je šolarje, ki varčujejo v domači hranilnici, prav tako peljal na izlet v Celovec. Tam so si ogledali deželne in okrajne ustanove, pa tudi slovenske dijaške domove, slovensko gimnazijo itd. Nadalje so si ogledali hotel Korotan v Sekiri, v Hodišah pa slovensko posojilnico in menjalnico, kjer so dobili tudi malico. Vožnjo so nadaljevali preko Rožeka, Št. Jakoba, Podgorij in Sveč ter v Bistrici v Rožu preko dravskega mostu prišli zopet na ozemlje bilčovske občine.

Naši otroci so bili zelo veseli te akcije, ko jim je domači hranilni zavod omogočil tako lep in zanimiv izlet.

Dan starih v Bilčovsu

Na pobudo farnega odbora in ob dogovoru z občinskim predstojništvom se je zbralo okrog 80 starejših občanov v nedeljo 17. oktobra na veselem srečanju. Po maši, kjer je večina pristopila k obhajilni mizi, in po lepem govoru, ki ga je imel župnik Kassl, so se naše starejše mamice in očetje zbrali v dvorani pri Miklavžu, kjer so jim dekleta farnega odbora pripravila okusno okrašeno in z raznimi dobrotami obloženo mizo.

Prireditev je otvoril s pesmijo moški zbor društva Bilke. Nato je prvi spregovoril vodja katoliške mladine Herbert Seher iz Velinje vasi, sledil je lep pozdravni govor našega župana deželnega poslanca Hanzija Ogrisa, skupina šolarjev pod vodstvom učiteljice Vere Kropivnik se je predstavila z dobro podanimi deklamacijami in recitacijami, vmes so prav lepo prepevali pevci, za veselo razpoloženje pa je skrbel šaljivec Tomi Gasser, ki je imel cel koš dobrih, a kljub temu dostojnih na „zalogi".

Zahvalne besede vsem pridnim dekletom, pevcem in vsem drugim, ki so pripomogli k lepemu slavju, sta spregovorila Janko Ogris starejši in šolska ravnateljica v pokoju Rezi Šelander. Razigrane volje in z zadoščenjem v srcu so se naši stari vračali na svoje domove z zavestjo, da niso pozabljeni.

IZ OBČINE LOGA VAS

Na izredni seji, ki je bila prejšnji teden 15. oktobra, se je občinski odbor soglasno izjavil proti delitvi občine in zavzel pismeno stališče do predloga koroške deželne vlade, ki ima v osnutku razdelitev naše občine na občini Vrba in Škofiče.

Pri taki razdelitvi bi bilo naše prebivalstvo močno prizadeto še posebej pa naš slovenski živelj. V načrtu je namreč, da bi prišel jugovzhodni del naše občine, to so vasi Št. Ilj, Trebinja, Deščice, Loče in Pulpače, k občini Škofiče, kar bi pomenilo, da bi naši ljudje morali premeriti tudi do 8 kilometrov dolgo pot do občinskega urada, ker med omenjenimi vasmi in uradom ne obstoja nobene prometne zveze. Seveda bi bila ta odločitev ogromna obremenitev za naše ljudi, posebno za kmečko prebivalstvo, ki ima res najmanj prostega časa. Ni vseeno, če porabi občan eno uro za opravke na občini ali pa po „delitvi" pol dneva. Nastane pa še drug problem: pristojno okrajno glavarstvo ne bi bilo več v Beljaku kot sedaj, temveč v 30 kilometrov oddaljenem Celovcu; prav tako tudi zemljiški urad, ki je sedaj v bližnjem Rožeku. Torej same zapreke, ki res niso v prid našemu prebivalstvu.

Za severni del naše občine, to so vasi Loga vas, Spodnje Jezerce, Dob, Žoprače in Log, pa je značilno, da tu že dolga leta v lepem sožitju z nemško govorečim prebivalstvom deluje tudi slovensko prosvetno društvo, znano predvsem po svojem pevskem zboru pod vodstvom Stankota Černica, ki poleg slovenske goji tudi nemško pesem. V primeru priključitve omenjenega severnega dela občine k Vrbi bi bilo to sožitje moteno, če ne celo razbito.

Z velikim veseljem in zadoščenjem ugotavljamo, da tega mnenja nismo samo Slovenci, temveč tudi vsi občinski odborniki, brez razlike na politično pripadnost. Upravičeno lahko tudi trdimo, da je naša občina, ki leži ob Vrbskem jezeru, v gospodarskem pogledu „zdrava", kar od občin Vrba in Škofiče ne moremo trditi.

V pred nedavnim izvedeni podpisni akciji se je 98 odstotkov naših občanov izreklo proti delitvi. Sedaj je na merodajnih mestih, da naše upravičene težnje uvidijo in vzamejo na znanje.

Uspešen obračun igralcev

SPD „ZARJA" V ŽELEZNI KAPLI

Igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva „Zarja" v Železni Kapli je kot znano že spomladi nastopala po naših krajih s komedijo „Tripče De'Utolče". Za pričetek jesenske prosvetne sezone so kapelški igralci to komedijo obnovili in šli z njo med ljubitelje lepe igre še v tiste kraje, kamor jim spomladi zaradi dela na polju in začetka tujske sezone ni bilo več možno.

Tako so minulo nedeljo gostovali v Šmihelu pri Pliberku. Tudi tam so, kot pri ostalih gostovanjih, dosegli svoj namen, namreč, da so obiskovalci bili zadovoljni tako s podajanjem posameznih vlog, kot z izvrstnim humorjem znanega avtorja Držiča. S to komedijo pa kapelški igralci niso nastopali le po naših krajih, ampak so z njo šli gostovat tudi k sosedom v Slovenijo, in sicer na Jezersko. S tamošnjim prosvetnim društvom ima SPD „Zarja" prijateljske stike in je tako že tradicija, da se igralski skupini obeh društev s svojimi predstavami redno izmenjavata na svojih domačih odrih.

Kot smo slišali, je dramska skupina SPD „Zarja" v Železni Kapli s tem nastopom zaključila gostovanja s to komedijo. Vsi, ki so te predstave videli, so priznali, da se je prosvetašem v Železni Kapli, predvsem pa režiserju Jurčiju Pasterku, posrečilo spraviti na oder zahtevno šaloigro. Prepričani smo, da nas bodo kapelški igralci kmalu spet razveselili z novo naštudiranim odrskim komadom. S tem pa se je zanje tudi začelo novo vztrajno in požrtvovalno delo, zakaj le tisti, ki se ukvarja z odrskim delom, ve, koliko truda je treba vložiti v študij dramskega dela, predno zadovoljivo steče na odru. Vsak igralec in režiser pa tudi ve, kako prijeten je občutek, če je pri občinstvu deležen priznanja. Zato igralski skupini SPD „Zarja" čestitamo k uspehom, ki so jih z igranjem komedije „Tripče De'Utolče" zabeležili doma in na drugih odrih.

Brnca — Malošče

V nedeljo 3. oktobra se je pripetila tik pred domačimi vrati brnškega nadučitelja grozna prometna nesreča, katere žrtev je bila trinajstletna Travdi Galob. Vračala se je z izleta v Novo Gorico. Ko je izstopila iz avtobusa, jo je pri prečkanju ceste do smrti povozil prehitevajoč avtomobil; njeno truplo je zletelo 40 metrov po zraku.

Vest o hudi nesreči je globoko odjeknila po vsej bližnji in daljni okolici, ker so pokojno Travdijo vsi, ki so jo poznali, resnično radi imeli, saj je bila veselega in prijaznega značaja. Ob veliki udeležbi pogrebcev smo jo pokopali na pokopališču v Maloščah. Žalni sprevod je vodil stolni kanonik Filip Milonig ob spremljavi dveh sosednih župnikov.

Staršem ter vsej Galobovi rodbini izrekamo ob izgubi nadarjenega dekleta naše iskreno sožalje.

Minimundus

BELEŽI NOVE REKORDE

Obisk v „Minimundusu" je bil letos rekorden, saj je lanskega presegel za celih 25 odstotkov. Tako ga je letos obiskalo 367.492 ljudi, to je 72.958 več kot prejšnje leto.

Minimundus si zelo prizadeva, da bi bil „mali svet" ob Vrbskem jezeru še bolj atraktiven. Družba „Rettet das Kind", ki Minimundus upravlja, hoče ta „mali svet" povečati in obogatiti z novimi modeli: Tako gradi koroškim Slovencem dobro znani modelar in slikar iz Trebinje Jerina model znane mestne hiše v Pragi, po drugi strani pa učenci višje tehnične šole v Beljaku delajo na modelu prekrasne samostanske cerkve Studenice v Jugoslaviji. Oba modela sta v delu in bosta kmalu gotova, tako da bosta drugo leto že ob pričetku nove sezone krasila ta prelepi „mali svet" na periferiji Celovca.

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu

vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo 24. oktobra 1971 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku. Gostuje mešani zbor „Tine Rožanc" iz Ljubljane pod vodstvom dr. Franca Pergarja.

Ljubitelji narodne in umetne pesmi prisrčno vabljeni!

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

bloden popotnik vode. Čim več je popil, tem bolj je bil žejen. Ubijati in maščevati se...

„Kako, Tadik?" ga je vprašal Blisk, ki ga je rad klical s pravim imenom, kadar se je hotel z njim zaupno pomeniti.

„Harašo," mu je odvrnil po rusko. „In s teboj?"

„Njet harašo! Nekaj me žge, sam ne vem kaj. Bojim se. Čudno, da te velika presenečenja tako vržejo s tira."

Preden je bila diverzantska skupina odšla, je štabni kurir prišel po Bliska in mu povedal, da ga čaka za hišo, kjer je štab, neko dekle.

„Naj gre k hudiču. Jutri naj me poišče, če bom še živ," je objestno revsnil, kurir pa se ni dal odgnati.

„Ne danes! Samo nekaj besed. Ne daj se prositi, da ti ne bo žal," ga je pregovarjal.

Naposled se je vdal in odšel s kurirjem.

Za hišo je čakala partizanka, naslonjena na skladovnico drv.

„Melita," ga je preblisnilo.

Dekletu so se orosile oči: „Blisk!"

Obstala sta brez besed. Drhte sta si podajala roke. Kurir je poškilil izza vogala in se zarežal njuni zadregi. Blisk se je odmaknil in jo samo gledal.

Melita je bila podobna Ani. Odkar se nista videla, je dozorela v dekle. Bila je očarljivo naivna, z rahlo zastrto otožnostjo v hrepenečih očeh. Dan za dnem ga je spremljala v svojih dekliških sanjah, dokler se ni odločila, da gre za njim.

Povedala mu je, da so aretirali mamo. Ona jim je ušla le zato, ker je bila srečala Bogdana in zasumila, da jo iščejo, ko je spraševal po Ani.

Blisk je ugotovil, da Melita o Ani ničesar ne ve, pa je ni hotel zvnemirjati. Obljubil ji je, da jo bosta poiskala na korpusu. Ko so odhajali, je stala med gručo partizanov in mu pomahala v slovo. „Te nore ženske solze..." Spominjal se je tiste noči po likvidaciji, ko je vsa drhtela ob njem in so njegove roke polzele po njenem toplem telesu in napetih prsih.

„Lepo deklico imaš," je dejal Tomo po poljsko in se nasmehnil. Večkrat ga je učil poljskih besed, ki jih je tudi Blisk rad uporabljal za spremembo. „S Slovenko bi se oženil Blisk, če bi poznal kakšno tako, kot je tvoja. Tudi zdaj, pred vdorom v jamo, bi jo vzel..."

Menila sta se o ženskah, da bi hitreje minil čas in ju odvrnil od tesnobnih misli. Ko ju je slišal Tušar, se je zganil, kot bi bil na žerjavici. Oči so se mu vroče zalesketale, primaknil se je bliže in dejal:

„Tomo, če nam uspe miniranje, bova tekmovala z Bliskom. Vem za dve sestri, ki sta lepi kot Marija v tronu, obe nežni in krotki."

„In jesta iz roke," se je zasmejal Blisk.

Prišli so izvidniki in poročali, da so prehodi prosti. Dvignili so se, oprtali bremena in se zgubili v gozdu. Kolona je obnemela, čeprav ni nihče zaukazal tišine. Iz gozda so zavili na greben, posejan z ostrimi, luknjastimi skalami, porasel z grmovjem in suho, resasto travo. Hodili so, dokler se ni zmračilo.

Vodnik Sajevic je pokazal Tomu zaobljen, z drevjem poraščen hrib, ki se je položno vlekel noter do mesta. V daljavi se je dvigala iz teme kupola svetlobe.

„Čez dvajset minut bomo pred vhodom v Črno jamo," je dejal vodnik.

Na Tomov znak so odšli naprej. Premikali so se tiho, previdno in počasi, z orožjem v rokah, pripravljeni na morebitno presenečenje. Šest kilometrov pred njimi je glavni vhod v Postojnsko jamo, svetovno znano čudo podzemskega sveta, ki ga je v mirnem času obiskovalo na stotisoče turistov. Zdaj pa se sprehaja pred jamo nemški stražar, v poslopju uprave pa je nastanjena varnostna enota...

V jami je bilo največje skladišče bencina v Slovenskem primorju. Vanjo so ga spravili zato, da bi bilo varno pred angleškimi letali in diverzanti. Bencin, zlata rezerva za enote, ki se utegnejo spopasti z invazijskimi četami zahodnih zaveznikov, in za potrebe operativnih enot, ki preganjajo partizane. Nekaj vlakov sodov, uskladiščenih v bližini glavnega vhoda v podzemlje.

Tik pred ciljem so se v varstvu borovja še enkrat ustavili. Objela jih je gosta tema, zato so se nagnetli tesno skupaj. Poslali so izvidnika, da pregleda bližino vhoda.

Čas se je vlekel kot testo. Včeraj ob tej uri je že bobnelo na progi, danes taka pošastna tišina... Vodstvo divizije je odločilo, da bo napad proti jutru, takoj zatem, ko bo izbruhnil požar v jami.

„K Tomu se je nagnil Tušar:

„Da le ne bi bilo kakšnega Grabarja vmes, potem bi se že izvlekli."

„Upajmo, da ga med nami ni. Ne vemo pa, kaj je v štabu divizije."

„Iz previdnosti je Tomo razporedil zasede — po štiri borce skupaj — in ukazal, naj nihče ne zapusti mesta. Nadzorovali so drug drugega, za vsak primer.

Tušar mu je s svojo pripombo vzbudil neljub spomin. „Prekleti izdajalci!" je siknil. Preden je krenila divizija na Idrijsko, je likvidiral Hrasta in Grabarja. Proti izdajalcem se boriš samo z budnostjo.

Vodnik je javil, da je zrak čist, in krenili so naprej. Skozi redko drevje je zarežalo vanje temno žrelo podzemlja. Toma je preblisnil občutek tesnobe. Tudi Hrasta in Grabarja so vrgli v žrelo podzemske jame... Grabar si ni pustil zavezati oči. Bled in pretepen je stal pred njim in ga kalno gledal. „Streljaj, dečko. Škoda, da te nisem počil

Pred petindvajsetimi leti:

ZADNJE DEJANJE

Pred petindvajsetimi leti se je v Nürnbergu odigralo zadnje dejanje velike sodne razprave, v katero so bile uprte oči vsega sveta. V isti sodni palači, v kateri je nacizem razglasil svoje zloglasne nürnberške rasistične zakone, ki so potem služili kot „pravna podlaga" za tako imenovano „končno rešitev" židovskega vprašanja (tako so namreč imenovali umor mnogih milijonov nedolžnih ljudi), torej v isti palači je po zadnji vojni zasedalo tudi mednarodno sodišče, ki je sodilo vodilnim nacističnim veljakom.

Po tednih in mesecih razpravljanja je to sodišče dne 1. oktobra 1946 izreklo sodbo, ki se je v vrsti primerov glasila na smrt na vešalih, medtem ko so bili drugi nacistični vojni zločinci obsojeni na dolgoletne zaporne kazni.

Zadnje dejanje te velike sodne razprave se je odigralo 16. oktobra pred petindvajsetimi leti, ko so največji nemški vojni zločinci prejeli zasluženo kazen za neštete zločine, ki so jih počenjali po vsej Evropi. In o izvršitvi te kazni je govora v tem članku.

Dne 15. oktobra 1946 ob 20. uri so sodno palačo v Nürnbergu skrbno zastražili ter zaprli. Obločnice so razsvetljene s slepečo svetlobo razvaline okoli palače. Zbombardirano in porušeno mesto je spalo v temi. Po 20. uri niso nikogar več pustili v sodno palačo.

Ob 21.30 so dovolili 8 novinarjem in ameriškemu poročevalcu vstop v prostore jetnišnice, v kateri so bile na obeh straneh celice za zapornike. Pred vsako celico je stala straža ameriške vojaške policije, ki je imela nalogo, da ujetnike neprestano opazuje. Velik, močno razsvetljen prostor je obsegal tri nadstropja celic. Ob celicah so bili pritrjeni železni mostički. Straže so naslonile puške ob steno. K vratom vsake celice je bila postavljena močna svetilka.

Polkovnik Burten C. Andrus, ameriški poveljnik nürnberške jetnišnice, je še enkrat pokazal novinarjem celice z obsojenci. Časnikarje je obvestil, da obsojenci vedo, da jih bodo še to noč obesili. Zvečer so jim nudili malo boljšo večerjo: klobase s krompirjevo solato in črn kruh s čajem. Niso jih vprašali po njihovih zadnjih željah. Kakor običajno, so legli ob 9. uri zvečer k počitku.

Slednjič so časnikarji obiskali vse posamezne celice ter opazovali speče obsojence. Gledali so jih mesece in mesece v veliki sodni dvorani, njim se ni zdelo počasno propadanje ljudi, ki so morali v teku enega leta še vse svoje življenje enkrat preleteti, nič nenavadnega. Po obsodbi so časopisi prinesli slike obsojencev nekoč in sedaj po obsodbi. Najbolj je propadel Hess. Ležal je bled kakor mrlič v postelji. Keitel je kazal v spanju poteze izmučenca. Pri pogledu na Streicherja je pošepetal neki spremljevalec, da je kmalu po razsodbi izjavil, da ko bo mrtev, se bo vendar lahko naspal, kajti moti ga stalno prihajanje in odhajanje straže ponoči. Dönitz se je postaral, Frick, Ribbentrop in Rosenberg so ležali, kakor je bilo predpisano — z rokami na odeji.

Komaj so novinarji zapustili celico, je že stal zopet mlad vitek stražnik pri odprtini na vratih. Ameriški vojaški krvnik John C. Wood je že prispel. Nekdo je hotel vedeti, kaj je v velikih kovčkih, ki jih je prinesel s seboj sergeant Wood. Njegovo orodje, je bil odgovor.

Ko je odšel polkovnik Burten C. Andrus na morišče na dvorišču jetnišnice, da bi še enkrat ukrenil vse potrebno, so mu kmalu po 22.45 javili, da se je Göring zastrupil. Straža je naenkrat ugotovila, da se je Göring stresel po vsem telesu ter dal od sebe neki čuden glas. Stražnik je takoj tekel k službujočemu korporalu, ki je poslal po jetniškega zdravnika in duhovnika. Ko je stopil jetniški oficir v Göringovo celico, je Göring močno zahropel. Zdravnik je našel v Göringovih ustih drobce steklene kapice. Poleg je ležal na tleh medeninast tulec. V roki, ki je bila zvita od krča, je držal Göring kuverto, v kateri so bili trije s svinčnikom napisani lističi. En listič je bil naslovljen na direktorja jetnišnice, oba ostala sta vsebovala poslovilno sporočilo. Na Göringovi mizi sta ležali v listnici fotografiji njegovh obeh žena in njegovih staršev; njegov oče, visok državni uradnik, njegova mati v noši iz leta 1890. Nekaj knjig in 2 paketa z „bridge" kartami je ležalo poleg.

Polkovnik Andrus je spomnil novinarje, da so nekoč odvzeli Göringu v kopališču Mondorf v Luksemburgu sličen tulec s strupom. Po izjavi neke priče, Hitlerjeve privatne sekretarke, je imel zašitega v robu suknjiča ter ga tako vtihotapil v jetnišnico. Pri Dönitzu so našli meseca maja spleteno vrv iz vezalk za čevlje, pri Keitu pod madraco žeblje... Govorilo se je tudi o tem, da je Göring nekaj dni pred tem rekel Douglasu Kellyju, šef-psihiatru v nürnberškem procesu: „Hotel sem se predati Rusom. Bili bi me ali takoj usmrtili ali ravnali z menoj kot z vojakom. Nikoli bi ne bil sanjal, da bodo Američani z maršalom ravnali kot z navadnim zločincem..." Ko je Kelly nato odgovoril, da bi Hitler ne bil verjel v spravljiv izid, je Göring odgovoril: „Hitler? Ta je imel popolnoma svoje nazore o umiranju. Spomnite se na Mussolinijev konec! Prejeli smo o njem slike. S svojo priležnico je ležal na cesti razmesarjen in oblit s krvjo. In nato sliko, ko so ga od strelov preluknjanega obesili za noge! Pregledali smo natančno posnetke. Hitler je skočil pokonci, tekel sem in tja ter vpil: ‚Kaj takega se mi ne bo nikoli zgodilo!'"

Zaradi tekanja stražnikov sem ter tja in zaradi nepretsanega odpiranja celic so postali vsi ujetniki nemirni. Oni, ki niso bili obsojeni na smrt, so v posteljah vstali ter poslušali. Oni, ki so bili obsojeni na smrt, so se zavedali, da je nastopila njihova ura.

Na dvorišču jetnišnice je bila postavljena „celica smrti". Zbrano je bilo 33 članov komisije velesil z zdravniki in oficirji, 8 novinarjev in ameriški poročevalec, nadalje dva zastopnika Nemcev, bavarski ministrski predsednik dr. Högner ter nürnberški višji državni odvetnik dr. Leixner. Od vrat preiskovalne jetnišnice do „celice smrti" je stal špalir vojaške policije.

Ob eni uri 11 minut so zadoneli trije udarci na gong v znamenje, da je začetek eksekucije. Vrata jetnišnice se odpro. Spredaj stopa polkovnik eksekucijske komande. Desno in levo pripeljeta dva ameriška vojaka vklenjenega Ribbentropa, ki ga spremlja protestantski pastor. Ribbentrop se drži pokonci. Ko je stopil iz temnega dvorišča, poraslega z redko travo, mu je slepeča svetloba jemala vid, da je zamežikal.

„Povejte svoje ime!" ga je pozval ameriški polkovnik. Ribbentrop nič ne odgovori. Poziv mu prestavijo iz angleščine. Ribbentrop molči. Poziv še enkrat ponovijo. Ribbentrop je bled, udrtih oči, utrujen. Tiho je rekel: „Joachim von Ribbentrop". Nato je počasi stopal po 13 stopnicah do črno opremljenega odra, na katerem je stalo troje vislic.

Okove so mu sneli z rok, ki so mu jih zvezali na hrbet s črnimi jermeni, noge pa so mu zvezali z ameriškim vojaškim pasom. Preko glave so mu vrgli črno kapo, istočasno pa zanko iz močne vrvi okoli vratu. Z votlim glasom se odpro poklopna vrata, na katerih je stal Ribbentrop; s čudno hreščečim šumom se zanka zapre, telo zdrkne v globino pod odrom.

Smrtna tišina. Nihče se ne upa ganiti. Vrv, na kateri visi obsojenec pod odrom, niha. Vojaški zdravniki zaustavijo nihajočega ter mu položijo stetoskop na srce. Črno svetlečo vrv odrežejo. Zgoraj na odru pripravlja krvnik novo zanko.

Zopet trije zamolkli udarci na gong. Ob 1. uri 17 minut pripeljejo Keitla. Njegov obraz je napet, njegova brada potisnjena naprej. Njegova uniforma, ki je brez vseh znakov čina, visi ohlapno na njem. Medtem ko mu snamejo okove z rok ter zvežejo roke z jermeni na hrbet, se zravna ter reče: „Bog imej usmiljenje z Nemčijo! Pojdem za svojimi sinovi."

Za Keitlom prikoraka po stopnicah Rosenberg. Na vprašanje, če ima še kakšne želje, je odgovoril samo z ostrim „Ne!"

Rosenbergu sledi Kaltenbrunner v spremstvu jetniškega duhovnika, kapucina v rjavi kuti. Kaltenbrunnerjev glas je slab; videti je izmučen in zlomljen. „Ljubil sem svojo domovino in svoj narod. Nisem soudeležen na zločinu, katerega me dolžijo... Srečno, Nemčija!" — Črno kapo so mu potegnili preko glave, poklopna vrata se odpro in škripajoča vrv niha.

Usmrtitev glavnih nemških vojnih zločincev v Nürnbergu

Molče stopa Frank po stopnicah. Nekateri od zbranih so se ozrli na dr. Högnerja, ki se je leta 1933 moral zaradi Franka umakniti ter oditi v pregnanstvo. Högnerjev obraz je nepremičen. Frank ostane tudi pred vislicami hvaležen: „Hvala za pozornost, ki sem je bil deležen v zaporu," je mrmral, ko so mu snemali okovje z rok.

Wilhelm Frick, oblečen v svetel vzorčast suknjič, se obotavlja pred vislicami ter mežika v slepečo svetlobo, se zravna ter odkoraka po stopnicah do vislic.

Razburjen se pojavi Streicher s pozdravom „Heil Hitler!" Ko prikoraka do polovice stopnišča obstoji, se obrne k Američanom, ki stoje z nepremičnimi obrazi. „Vas bodo boljševiki kot naslednje obesili." Nato odkoraka dalje. Ko so mu potegnili črno čepico preko obraza, je še zaklical: „Adela, moja ljuba žena!"

Kakor Keitel se pojavi tudi Jodl v uniformi brez znakov čina. Zapor mu je obraz še močneje skazil. Ne da bi gledal na desno ali na levo, se strumno postavi pred vislice ter pozdravi po hitlerjansko.

Fritz Sauckel, ki ima na sebi le pulover, vzklikne pred vislicami: „Sodba je kriva, nedolžen sem. Bog čuvaj mojo družino, bog čuvaj Nemčijo ter jo napravi zopet mogočno!"

Zadnji pride Seyss-Inquart. S težavo koraka ter vleče za seboj trdo levo nogo. Brez naočnikov je njegov obraz tuj. „Upam," začne z nizkim resnim glasom, „da je ta usmrtitev zadnji akt druge svetovne vojne in da bi nauki te vojne doprinesli k miru in sporazumu med narodi."

Bilo je ob 2. uri 27 minut, ko so se pod Seyss-Inquartom odprla poklopna vrata. 10 minut pozneje so javili, da je mrtev. Mrtve obsojence so nato položili v rakve iz surovega smrekovega lesa ter jih spravili v neki blizu ležeči prostor. Na prsi so vsakemu pritrdili tiskan listič z imenom.

Ko so se zbrali vsi, ki so prisostvovali eksekuciji, so prinesli mrtvega Göringa na nosilih; pokrit je bil s sivo vojaško odejo. Odkrili so ga. Göring je ležal v spalni obleki; eno oko je imel zaprto, drugo pa na pol odprto, kakor da bi hotel porogljivo meriti okoli stoječe. Ko so očividci ugotovili, da je mrtvec v resnici bivši državni maršal, so mu na prsi pripeli listič: „H. Göring".

Ob jutranjem svitu so naložili rakve na velik tovornjak. Kazalo je, kakor bi odpeljali dolge, bele zaboje. Tovornjak se je oddaljil v smeri obeh amerikanskih letališč pri Fürthu.

Isti večer je šef ameriške varnostne službe sporočil, da so Göringovo truplo in truplo desetih drugih usmrčenih vpepelili in da je njihov pepel tajno raznesel veter.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

o pravem času," je hrkal. Tomo je z užitkom pomeril in sprožil. Nesrečniku so se poteze bolestno spačile, kri mu je udarila skozi usta, telebnil je na obraz...

Tudi Hrast je umrl kot vojak. Ko je prišel na vrsto, se je razkoračil, zabodel svoje srepe oči v Toma in dejal: „Torej ti me boš ustrelil, Poljak, seme zanikrno! Ne veseli se prezgodaj. Pravočasno sem poskrbel, da boš crknil. Nikoli več ne boš videl Poljske. Tudi tebe bo podrla krogla, če se ne bo zgodilo še kaj strašnejšega," se je obrnil k Blisku.

„Molči, svinja gestapovska," je dejal Tomo in ga ustrelil v rahlo osivelo sence. Hrast je belo zavil oči in cinično ukrivljene ustnice so okamenele v pošastno masko. „Nikoli ne boš videl Poljske," — te besede so se zajedle vanj kot kislina v kožo. Tudi Blisk je pobledel. Gledala sta, kako so spremljevalci potegnili obe trupli za noge na rob in ju sunili v brezno. Poslušali so votlo bobnenje, dokler ni zamrlo med mokrimi stenami luknje.

„Ali te to žrelo na kaj spominja, Tomo?" je vprašal Blisk, ki so se mu porajale enake misli.

Poljak je zamolklo pritrdil.

„Ali se bojiš?"

„Ne. Nekaj mi pravi, da se nam bo posrečilo. Po navadi me čuti ne varajo."

V prostorno podzemsko žrelo so držale betonske stopnice. Vhod je bil prepežen z železno mrežo, zavarovan z betonskim zidom in železnimi vrati.

Medtem ko je Tomo ogledoval v snopu električne svetilke prvo oviro, je Tušar razporedil zasedo po skalah okoli vhoda.

„Vztrajajte do zadnjega naboja in ne pustite nas v jami", je naročal ljudem.

Molče so kimali in si pripravljali zaklone.

Pri vhodu v jamo so se diverzanti ukvarjali z mehanizmom ključavnice. Ker jim niso pomagali ne ključi ne vitrihi, so raztrgali mrežo z železnim drogom, potem sta se dva lotila vrat z notranje strani, trije z zunanje. Naposled je zarjavelo železo zacvililo in se vdalo. Vrata so vrgli s tečajev in jih prislonili k steni.

Spustili so se v naročje podzemlja. Prižgali so svetilke. Vodnik Sajevic, ki je imel jamsko karbidovko, se je odpravil po stopnicah in tonil vse globlje v temo.

Pri vhodu je ostal le domačin-izvidnik za zvezo.

Na dnu jame so jih ustavila še močnejša železna vrata. Lotili so se jih s krampi in železnimi drogovi. Zrak je bil hladen, od obokov so padale debele vodne kaplje na razgrete obraze. Iz globine je prihajal šum podzemske reke in jih navdajal s tesnobnimi občutki. Ko so vrgli s tečajev tudi ta vrata, so se molče odpravili skozi umetni rov. Na koncu rova pa jih je čakala nova ovira: pot je bila zaprta s kamnitim zidom neznane debeline. Takoj so se ga lotili. Na srečo zid ni bil utrjen z betonom.

Hiteli so. Kup kamenja je bil čedalje večji. Luknja v zidu se je širila. Ko pa so mislili, da so z zidom že opravili, je miner Rudi ugotovil: „Nov, mnogo trši zid..."

„Tega zidu pa ne bomo zmogli," se je razočarano oglasil nekdo od minerjev. Napetost je rastla in nekaterih se je polaščal dvom. Svetili so na uro. Vdor v podzemlje je bil mnogo težji, kot so bili predvidevali.

„Tišina, kopljite naprej!" je ukazal Tomo, ko si je ogledal oviro.

„Ne gre več, to je beton," je dejal Rudi.

„Pa zaminirajmo," je predlagal nekdo.

Vsi so zavrnili predlog. Slišali bi jih in jih počakali kot krta pri luknji. Pogovor so zmotile nagle stopinje. Prišel je kurir izpred vhoda. Poročal je, da je vse mirno.

Napetost se je polegla. Spet so začeli rušiti. Podrli so precej starega zidu in se lotili novega tik pod stropom. Tomo je bil že nestrpen, Tušar je klel in metal debele kamne iz luknje, Blisk je odnašal kamenje in z drugimi vred čistil dohod. Napredovali so počasi, toda vztrajno. Vsi so se oddahnili, ko je Rudi naznanil, da je z železnim drogom sunil v prazno in da je skozi luknjo vdrl val hladnega zraka.

Z novimi močmi so navalili na zid, dokler se jih ni nekaj potegnilo skozi ozko luknjo na drugo stran, da so laže delali. Pod luknjo so napravili stopnico za povratek.

Tomo je posvetil z baterijo skozi vhod. V snopu svetlobe so se zalesketali kapniki. „Pot je prosta," je dejal olajšano. Drug za drugim so se zmuznili skozi odprtino, kjer so spet pustili kurirja za zvezo, in šli naprej. Na betonskem zidu je Blisk obsvetil italijansko parolo: „Evviva Duce! Italija per sempre!"

„Nikoli več ne boste tod pisali fašističnih parol," je pomislil Blisk in udaril vsako črko nekajkrat s težkim kladivom, da so okruški frčali na vse strani.

Vodnik Sajevic je spet s karbidovko krenil naprej, drugi pa so se za njim zvrstili v kolono z majhnimi presledki. Pred njihovimi začudenimi očmi se je odpiralo podzemlje kot žrelo ogromne pošasti. S sten in stropa so rastli vitki kapniki vseh mogočih oblik in se svetlikali kot kačji zobje. Tiho so spremljali igro senc, ki so preskakovale s svetlikajočega se kamenja v kotanje in se izgubljale v prostranstvu teme. Hodili so vodoravno, malo navkreber, malo navzdol, kar je bilo prava igrača v primeri z vdorom v idrijski rudnik, kjer so se spuščali in plazili ko podgane.

Zadnji v koloni je tu in tam spustil na tla smrekovo vejico — sled za povratek.

Vodnik Sajevic je na mah pridobil neprecenljivo vrednost. Njemu je bila jama poznana kot lastni žep. Stopal je lahkotno, kot bi vodil skupino turistov. Vmes je dajal pojasnila in našteval imena skupin kapnikov, ki jih je mimogrede obsvetil.

OTROCI V PROMETU

Še pred dobrimi desetimi leti so bile steze in kolovozi varni. Le tu in tam se je bilo treba umakniti živini, kolesarju ali vprežnemu vozu. Pri prehodu čez ulico ali cesto redki tovornjaki pešcu niso povzročali posebnih težav.

Danes utripa prometno življenje vse močneje, vse hitreje se razvija. Res da ne povsod enakomerno, vendar pa vztrajno in zanesljivo. V mestih in večjih naseljenih krajih hitreje, na deželi, v vaseh in zaselkih počasneje. Celo po poljskih in gozdnih stezah že hitijo ljudje na delo z mopedi in motornimi kolesi.

Za tako razgiban promet je treba otroka pripraviti, da se bo znal na poti v šolo in iz nje varovati, da ne bo povzročal nevarnosti in nesreč drugim, da se bo lahko čimprej samostojno vključil v promet.

Predšolskega otroka je treba čimprej seznaniti z resničnim dogajanjem v prometu. Doma ali v varstveni ustanovi si je ob pripovedovanju ali slikanicah, v igrah s prometnimi igračami, znaki in otroškimi vozili v zaprtih prostorih, na igrišču ali poligonu oblikoval prve predstave in pojme o prometu in prometnih sredstvih. Toda oblikoval si jih je po svoje. Ko bo opazoval množico in hitrost prometnih vozil, prižiganja in ugašanja signalnih luči, poslušal naraščanje in pojemanje ropota motorjev, bo v marsičem dopolnil ali spremenil svoje prvotne predstave o prometu. Na pogostih sprehodih skozi prometno vrvenje v spremstvu staršev bo lahko dojel približno podobo, moč in veličino prometa.

Svet prometa je za otroka zanimiv, privlačen. Ne bo se ga hitro naveličal opazovati. Sčasoma se bo toliko privadil nanj, da se ga ne bo več bal.

Ko se otrok prometa „nasiti", lahko pričnemo s poukom prometne „abecede". Dober vzgled starejših, primeren način opazovanja in pojasnjevanja bodo otroku pomoč pri prehodu od opazovanja k razumevanju osnovnih prometnih pravil in zakonitosti. Začel bo dojemati, zakaj je pločnik namenjen samo pešcem, zakaj je hoja tik ob robu ceste nujna tam, kjer ni pločnika, kje sme in kje ne sme prečkati cesto in še kaj. Na podeželju bodo prav ravnali starši, če bodo izkoristili vsako priložnost, da bodo popeljali otroke v prometna središča. Na podoben način bodo kot v mestih tudi oni lahko uspešno in pravočasno pripravili otroke za življenje v prometu.

Starši izberejo otroku pravočasno tudi pot, po kateri bo hodil v šolo in se iz nje vračal. Po dvakrat na dan jo bo meril več let. Zato je prav, da se odločijo za najboljšo, se pravi, najvarnejšo, čeprav bo daljša. Če je le mogoče, naj se izognejo prehodom čez prometne žile na ostrih in nepreglednih ovinkih, ozkim cestnim odsekom in podobnim krajem, ki otroku, zlasti samemu, povzročajo težave.

Pot, ki so mu jo določili, mora otrok v celoti in temeljito obvladati; poznati mora vse ovire, ki bi utegnile ogrožati njegovo varnost. S poukom in praktičnimi vajami mu je treba privzgojiti navade, da se bo avtomatično podrejal pravilom prometa tako pri hoji po pločniku kot na odprti cesti, na prehodih čez križišča cest ali čez železniške tračnice, skratka povsod.

V novem okolju prežijo na otroka, razen prometnih, tudi druge nevarnosti. Vabijo ga gradbišča, ribnik, električni drog, skladovnica lesa. Novostim se težko odreče, zlasti na poti iz šole, ko so po daljšem mirovanju biološke potrebe otroka po gibanju večje. Otrok še ni sposoben oceniti, če bo led vzdržal njegovo težo, če bo kos visoki steni ali če bo mogel prelesti nestabilno naložene hlode; ne ve tudi, da so električne žice smrtno nevarne. Starši so dolžni poučiti otroka o vsem tem.

Vsakodnevno srečanje z vodo

Redki so otroci, ki spoštujejo vodo še drugače, in ne le kot element svoje igre. Še redkejše so deklice in dečki, ki jim je po volji umivanje z milom. Zavoljo tega si laže predstavljate, da je vsakodnevno umivanje in kopanje zanje vse kaj drugega kot užitek. Kako naj bi torej uredili to njihovo dolžnost, ki sodi na področje snage, ne da bi naleteli na odpor?

KOPANJE

Kopanje majhnih otrok bi moralo biti zanje zadovoljstvo, ne pa vzrok za odpor in negodovanje.

Dati dojenčka prehitro v vodo, izpustiti ga, ker imamo namiljene roke ali ker ga premalo trdno držimo, pozabiti poskusiti toploto vode, hiteti, ker nimamo dovolj časa — vse to more biti za majhnega otroka zelo neprijetno. Zato ni čudno, če se v njem porodi odpor do vode, umivanja in kopanja. Če otrok v starosti petih ali šestih let sam terja od matere kopanje ali umivanje, mu to omogočite.

Če pa otrok odklanja večerno kopanje, bo kakšna igrača iz plastike ali ladjica dovolj pritegnila njegovo pozornost, da se mu bo potem tudi kopanje zdelo imenitno. Ne pozabimo trojne prednosti vsakodnevnega večernega kopanja otroka: bolje vzdržujemo čistočo telesa, otroka rešimo utrujenosti in mu omogočimo mirnejše in trdnejše spanje, posteljnina pa v tem primeru ostane dalj časa čista.

UMIVALNIK

Tam, kjer v stanovanju ni kopalnic, si pri umivanju pomagamo z umivalniki. V tem primeru je treba otroku oskrbeti pručko, da bo lažje segel do vode. Ko otrok prične hoditi v šolo, je bolje, če opravimo takšno umivanje zvečer. Zjutraj otrok še ni čisto prebujen in bi mu bilo — po topli postelji — neprijetno srečati se z mrzlo vodo. Dajte otroku pri umivanju kaj prijetnega, da vzbudite v njem veselje: morda brisačo z ljubkim cvetličnim vzorcem, čedno umivalno rokavico, prijetno milo . . .

Če nimate navade kopati otroka vsak večer, mu morate umiti vsaj noge; vsak teden pa je treba ostriči nohte na rokah in nogah.

ZOBJE

Vsakodnevno umivanje zob je nujno. Hrana med zobmi, zlasti sladka, povzroči veliko škode tudi pri otrocih in njihovih mlečnih zobeh.

Matere naj prično umivati zobe svojim otrokom, ko so le-ti stari dve leti. Počno naj to z mehko in majhno krtačko. Otroka je treba naučiti, kako naj izpljune penečo tekočino in vodo za izpiranje zob. Polagoma ga je treba tudi navajati, da si bo sam umival zobe — zjutraj in zvečer. Ne pozabite pa, da otrok po večernem umivanju zob ne sme dati ničesar več v usta.

UMIVANJE LAS

Ni majhno število otrok, ki se boje umivanja las — šampona, vode, ki pride v oči, upognjenega tilnika . . . Brez vode ne gre in brez sklonjene glave tudi ne, a poskusite vsaj otroku najti najbolj ugoden položaj pri umivanju. Morda se mu boste prikupili z električnim sušilnikom las. V tem primeru se umivanje spremeni v zadovoljstvo, in ne v breme.

UŠESA

Skrb za snago ušes je delikatna. Vsekakor je treba s prstom priti do ušesnega masla, ki se zadržuje v ušesni školjki in kanalu. Srednje uho čistimo le redko, vedno le s tamponom vate ali staničevine, nikoli pa s kakšnim trdim predmetom, kot na primer z lasno sponko ali s čim podobnim.

Poskusite!

HLADNA RIŽEVA JUHA Z VINOM

Potrebujemo 10 dkg riža, sol, ¾ l vode, limonino lupinico, košček cimeta, pest rozin, sladkor po okusu, 4 dl belega vina ali jabolčnika, sok ene limone, en rumenjak.

Opran riž zakuhamo v nekoliko slano, vrelo vodo, dodamo košček limonine lupinice, cimet, rozine in sladkor. Ko je riž mehak, odstavimo, primešamo vino, limonin sok, po okusu sladkamo in vmešamo rumenjak. Ohlajeno juho postavimo v hladilnik.

GOBE S SMETANO

Jurčke (dodamo lahko tudi lisičke ali kako drugo užitno gobo) pregledamo, ostrgamo kocene, razrežemo na lističe in v vodi oplaknemo. Na olju prežimo drobno narezano čebulo, in ko ta na pol zarumeni, dodamo oprane in na pol ožete gobe. Solimo, popramo, dodamo zrno strtega česna, po potrebi prilijemo vode ali juhe in na slabem ognju dušimo. Ko so gobe na pol dušene, jih odkrijemo, da se nekoliko izparijo. Zgostimo jih z žličko podmeta, osvežimo s peteršiljem in prilijemo smetane.

DROBNI NASVETI

- Porcelanaste posode in krožnike s pozlačenimi robovi in okraski umivajte le v mlačni vodi, ki ste ji dodale nekaj boraksa. Pred pranjem izperite posodo pod tekočo vodo, da tako odstranite ostanke hrane.
- Sadne madeže odstranimo z lesenih predmetov najlaže s slanim oljem.
- Bele usnjene pasove čistimo z mešanico enakih delov mleka in snega iz beljaka. Očiščen pas položite na suho in čisto brisačo, da se posuši.
- Zarjavelo ključavnico lahko očistite z grafitnim prahom. V ta namen lahko uporabite navaden svinčnik. V notranjost ključavnice boste prah najlaže nanesli s ščetko.
- Fikuse in druge sobne rastline boste okrepili, če jih enkrat mesečno zalijete s kozarcem črnega vina.

Testenine v loncu

Izdelujejo testenine najrazličnejših oblik, od makaronov do polžkov, špagetov, zvezdic in metuljev. Če bi hoteli pokusiti vse vrste testenin in bi si dali vsak teden skuhati kakšno drugo vrsto, bi potrebovali zelo dolgo, da bi pokusili vse.

Iz testenin pripravimo dobre in ekonomične jedi. Poleg tega pa jih zlahka in hitro skuhamo, tako da so testenine zelo primerne za vsakdanja kosila ali večerje.

In kako jih kuhamo?

Kadar kuhamo testenine, se moramo držati naslednjih treh osnovnih pravil:

1. Kuhati jih moramo v veliko vode. Premajhna količina vode je največkrat vzrok, da so testenine slabo kuhane. Za pol kilograma špagetov (toliko jih je treba skuhati za 6 oseb), moramo zavreti 6 do 7 litrov vode. Najmanjša količina vode, in to celo samo za prgišče makaronov, je 4 litre. Če kuhamo v manj vode, se sprimejo in diše po moki.

2. Preden stresemo testenine v vodo, mora ta že močno vreti. V vrelo vodo moramo stresti testenine počasi in jih nato takoj premešati. Čas kuhanja je odvisen od vrste testenin.

3. Kuhanih testenin ne smemo pustiti v kropu do uporabe, ampak jih moramo takoj odcediti. Odcejene testenine denemo nazaj v toplo posodo, v kateri so se kuhale, jim dodamo raztopljeno maslo in jih premešamo, nato pa pokrijemo in denemo na toplo.

Tako kuhane testenine lahko pripravljamo naprej na nešteto načinov. K testeninam dajemo kot glavni dodatek razne mesne omake, in to vse od navadne paradižnikove pa do posebnih sardelnih, gobovih, jetrnih in drugih. K testeninam serviramo tudi nastrgan parmezan ali kakšen drug sir.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

„Prekleto, to je pravi labirint," je dejal Tomo Blisku, ko so počivali. Od poti so se neprestano cepili stranski rovi in žrela v sluzasto temo. Kljub tesnobnemu spoštovanju pa Tomo ni izgubil smisla za humor. Obrnil se je k vodniku:

„Sajevic! Od tod do bencina in nazaj do gozda ti podeljujem častni naziv: gospod partizan in spoštovani jamski vodnik. Ali ste vsi za ta moj sklep?"

Nasmejali so se in s šalami preganjali strah, ki je pronical vanje iz vlažnega prostranstva. Odmevi so pačili besede, kri je valovala in srca so burno utripala.

Pot jih je vodila skozi kamnit gozd, mimo ledenih zastorov, živalskih obrazov, pošastnih človeških mask in okamenelih obešencev, na križ razpetih, pohojenih, mimo raznobarvnega cvetja . . . Vsak po svoje so doživljali okamenelo čudo, ki je bilo kljub krasotam tesnobno, mračno in grozljivo, kot bi šli skozi vice v pekel.

Celo vodniku, ki si je svoj čas služil kruh z vodenjem turistov po jami, se je zdela jama drugačna kot ponavadi. Bila je odvratna in nevarna. Sicer je edino on poznal njene poti in skrivnosti, zato je skušal z navidezno ravnodušnostjo vplivati tudi na druge.

Kadar se je v svitu njegove luči zablestel znan kapnik, je zamomljal njegovo ime, ki ga je spominjalo na bogve kaj. Velika dvorana, Mala dvorana, Gotska dvorana, Želva, Slon, Kristalni rov, Oglarske kope, Mumije, Baldahini, Vodnjak, Vojščak, Slapovi, Postrešček, Briljant, Palček, Speči lev . . . Kapniške tvorbe so se svetlikale snežno belo, rdeče, rjavo, sivo — svetilke so odkrivale barve, kar jih premore sončni spektrum.

Skozi zavest Poljaka so se vrstile slike kot prividi bolnika v vročici. Mislil je na Nemce. Čim bliže so jim bili, bolj se mu je zdelo, da voha v vlagi bencin, pomešan s krvjo. Oduren vonj kot pri požigih kamionov.

Spomnil se je, kako so pred nekaj meseci vdrli v belogardistično postojanko, kjer so v prizemlju zažgali sod bencina. Ko je bencin pogorel, so vdrli v poslopje. Takrat je skočil v stavbo takoj za njimi Tušar. V kleti bi ga bil počil belogardist, če ga ne bi bil Tušar prehitel in prerešetal z rafalom.

Otovorjen z minami je Tušar bentil za Tomom:

„Hudič! Kdaj bo konec teh prekletih visečih svetnikov, katerih imena našteva Sajevic kot bi jih bral z pratike. Kje je ta prekleti bencin? Kdo bi si mislil, da ima ta zadnjica tako dolgo in zveriženo pot. Saj pot ni tako utrudljiva, toda dražijo te vsi ti vražji zobje, ki vise nate z vseh strani."

Ko so na križišču jam postali, se je Tušar zrinil naprej. Dregnil je vodnika pod rebra.

„Gospod partizan, koliko časa nas boš še vlekel za jajca po teh luknjah?"

„Kmalu bomo na mestu. Samo tisoč metrov smo še oddaljeni od bencina. Če ga nimate v vžigalnikih, si ga boste lahko zastonj nalili."

Hodili so še nekaj časa, ko so končno iz divjine podzemlja prikolovratili v civilizacijo. Za njimi je ostal mračen spomin na prepad v Tartaru, kjer je šumela podzemska reka; zdaj so se pred njimi svetlikali tiri jamske železnice, po kateri so se včasih vozili izletniki na ogled jame.

Na križišču so spet postavili kurirja za zvezo.

Ko so žeblji čevljev zapeli po železu, se je skupini osmih partizanov vrnila gotovost. Prepričani so bili, da po železnici res ne morejo priti drugam kot naravnost k bencinu.

Čez pol ure je vodnik dvignil roko.

Obstali so kot vkopani.

„Stroga tišina! Sezujte čevlje!"

Od bencina so bili oddaljeni še dvesto petdeset metrov.

Sezuli so se in postavili čevlje v vrsto, še enkrat pregledali razstrelivo in pripravili orožje. Tudi tu so pustili kurirja za zvezo.

„Gremo!" je presekal tišino Tomo.

Zemlja pod nogami je bila ledeno hladna.

Kmalu so zaslišali daljno šumenje, ki je bilo podobno vetru v deževni noči. Nekje v temnih globinah je pod obok hropla podzemna reka, ki je že tisočletja razjedala skale. Sklanjali so se čez ograjo, toda luči niso dosegle dna ponora. Pot so nadaljevali po stranskem rovu in se izogibali kapnikov, ki so jim viseli nad glavami, dokler vodnik ni obstal.

Poljak je naravnal svetlobni stožec na daljavo. Zagledali so žične ovire s španskimi jezdeci in za njimi gmoto, goro sodov, ki je spominjala na velikansko dremajočo žival, zleknjeno na dnu brloga.

Tesnoba neposredne nevarnosti je prešla v grozljivo napetost. Spogledali so se. Iz oči jim je sijala odločnost. Tomu so se poteze okoli ust zaostrile.

„Na delo!" je šepetaje ukazal.

Vodnik je odpeljal obveščevalca Milana in fanta s strojnico h glavnemu vhodu, Tomo in Tušar z minerci pa so odšli k žici, ki jim je zastavljala dohod do sodov.

Milan se je s pištolo v rokah neslišno plazil proti vratom. Skozi ozke reže je sijala svetloba električne luči. Bilo je slišati enakomerne korake nemškega stražarja pred jamo, od skladišča sem pa je prihajal nenavaden šum in škripanje. Koraki so postajali počasnejši in nazadnje je stražar obstal.

Milan se je splazil nazaj mimo mitraljezca, ki je ležal na tleh, namerjen na vhod.

„Preveč hrupno delate. Stražar vas je slišal," je opozoril minerce, ki so že odstranili žico in motovilili okoli sodov.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

za oddih in razvedrilo

FRANCIS MAC MANUS

Najlepše dekle

daleč naokrog

„Prijateljček," mi je zaklical, kot bi se že leta poznala, „pridi no sem: dva para oči več vidita kot eden!"

Stal je na skrajnem robu pločnika pred s poledico prevlečeno cesto, kjer so se kmetje in gonjači prerivali okrog padlega vprežnega konja.

„To pa je tudi odvisno od tega, kakšne so oči," sem previdno odgovoril. „Danes je pošteno mrzlo," sem nadaljeval, „in tlak je gladek. Ni lahko živalim, ki jih gonijo na živinski sejem!"

Videti je bilo, da me ne čuje in tudi, da ne vidi razburjenih možakov, ki so se z zmerjanjem in klici trudili okrog na tlaku ležečega konja. Njih dih je lebdel kot meglica nad njimi.

Obrnil je glavo v levo in desno, pogledal po cesti in žmerikal z očmi, da bi prodrl s pogledom skozi mrzlo, sivo meglo, ki se je spuščala na govedo in može z debelimi ovratnimi rutami in težkimi čevlji.

Potem je ravnodušno skomignil z rameni. „Da, res je mrzlo," je zamrmral z malomarno vljudnostjo. Nenadoma se je okrenil k meni. „V mestu je vedno mrzlo, mrzlo in prazno!" je rekel.

Ko mi je stal nasproti, sem se zagledal v njegove oči. Bile so mrzle, skoro brezbarvne, pa le bleščeče v nekakšnem beložarečem ognju.

„Iščete kaj?" sem vprašal. „Vam je teliček ušel?"

Rekel bi, da ugiba, zakaj ni takoj odgovoril. Tako star le ni, sem si mislil, največ petdeset ali petinpetdeset jih ima. In neumen prav gotovo ni, to mu je brati z lica. Bolje je bil oblečen kot večina prav premožnih kmetov, ki so danes prišli v mesto. Mogoče je bil oblečen v svojo zakmašno obleko — samo odprti plašč je bil ob robu umazan in stoječi ovratnik nekoliko zmečkan.

„Kaj pa ste zgubili?" sem vprašal nekoliko glasneje.

„Videti si pošten," je odvrnil in me precenjujoče pogledal.

„Po zunanjosti se ne da soditi!"

„Torej, čuj, prijateljček! Pojutrišnjem se bom poročil!"

Obadva sva se nasmehnila. Njegov nasmeh je bil topel in je šinil prek grdega jutra kot s prikritim žarom. „In danes," je nadaljeval," za danes sva se zmenila v mestu in jaz naj bi ji kupil darilo, ki si ga je že dolgo želela, vseeno, če stane funt ali sto. Da, to sem ji obljubil: naj stane funt ali sto!"

„Imenitno," sem rekel. „Iskreno čestitam! Pa kaj vas zdaj skrbi? Saj bi morali biti veseli kot škrjanček?"

„Saj sem, prijateljček," mi je zagotavljal in se vzravnal kot sveča. „Vesel sem kot drevo, polno žvrgolečih škrjančkov. Ampak v tej gneči sem jo izgubil iz oči in je ne najdem." Namršil je obrvi in pokimal. „Ne morem je najti."

„Želite torej, da vam pomagam iskati, kaj? Rad! Kakšna pa je?"

Lopnil me je po rami in se iz vsega srca nasmejal — bil je smeh, ob katerem si pomislil na imenitno pojedino ali na božič.

Ko sva se obrnila, da bi se povzpela navzgor do mesta, je iz množice, ki se je motovilila okrog padlega konja, neki moški zaklical za njim: „Halo, Jim!" Zaskrbljeno mu je mahal. Njegov obraz je bil poln globokih gub in upadel, pot preperela skala. „Ne hodi daleč stran, Jim!" je zaklical. „Ne izgubi se mi!"

„Ne," je odgovoril moj spremljevalec resno. „Ne, Matt!" In k meni obrnjen je rekel: „To je moj brat Matt. Jaz sem Jim Burke iz Dunbella."

„Moja mati je tudi tam doma," sem vzkliknil, „toda zdaj stanujemo v mestu."

Stresel mi je roko, ko sem se mu predstavil, in ko sva pričela iskati deklico, s katero se je nameraval pojutrišnjem poročiti, me je že klical Mac.

Zaupal mi je tudi, kako se dekle imenuje in povedal mi je, kakšna je videti, toda njegovi slavospevi so bili tako nepopolni, da si je nisem mogel prav predstavljati. Seveda, mlada je, šele enaindvajset let ima. Majhna je in ima konstanjevorjave lase in ljubko hojo in ljubke kretnje kot ptičica, tudi po načinu, kako vrti glavico. Najlepša deklica je, kot si le more kdo predstavljati in bo čudovita žena. Vsi mladi fantje norijo za njo, toda ona se jim samo smeje, tudi če bi jim počilo srce. In pojutrišnjem se bo z njo poročil. Kaj ni več kot srečen?

Kot bi uganil moje misli glede velike razlike v letih, je vzkipel: „Da, mene je izvolila, in pri tem ni bilo treba nobenega ženitnega posredovalca! Z menoj se bo poročila — pojutrišnjem! Ho, ho, ho!"

„Zdaj pa jo morava najti!" sem silil. „Tudi darilo morate še kupiti.

Znam sicer izbrati čedno dekle izmed tisočih — samo: kako je oblečena?"

„To ti bom povedal! Nima klobuka. Svetlomoder trak si je zavezala krog las in svetlomodro obleko ima."

„Kakšen pa je njen plašč?"

„Nima ga."

„Pa saj je vendar strašno mrzlo!"

Četudi je te besede čul, vsekakor se ni brigal zanje. Šel je z dolgimi koraki, se smejal in venomer ponavljal: „Priti moraš k poroki! Saj boš prišel na poroko, kajne, Mac?"

Sprva sva vzela pot odločno pod noge, zakaj tla so bila zamrzla in prek vsega mesta je visela megla v sivih plasteh. Svetilke v trgovinah so rumeno brlele, žene in hčerke kmetov, pa tudi moški so kljub bližajočemu se poldnevu še vedno izbirali sukno in blago, pregledovali čevlje, pretrkavali posodo in neumorno klepetali o sosedih, ki so tudi prišli na živinski sejem.

Jim Burke je nekajkrat obstal pred trgovino, v kateri bi mogoče bila, oprezoval in čakal nekaj minut. „Samo trenutek, Mac," je rekel vselej. „Mogoče je, da je šla tja noter!"

Potem sva znova pričela iskati, toda čez nekaj časa ne več z isto ihto. Včasih me je prijel za rokav, pokazal na drugo stran ceste in zaklical: „Kaj ni to ona? Seveda! To mora biti!" Toda nikdar ni bila prava.

Male črede govedi so gnali skozi ulice, živali so topotale, se potikale po asfaltu, spremljane od lajajočih psov in kričečih moških. Počasi so se ljudje vračali proti domu.

„Jim," sem rekel, „mogoče pa je sploh ni v glavnih ulicah!"

Pomislil je. „Prav imaš, pojdi, greva!"

Spet mi je govoril o njej in njegovi opisi so bili vedno živahnejši. Dvigal je rame, se smejal, njegove oči so žarele in ozko lice je postalo vse mladostno. Njegovo veselje je bilo zavidljivo in prav želel sem si spoznati to mlado dekle, govoriti z njo in se je prav tako veseliti.

Kljub temu sem razmišljal, če naj bi bilo pravilno, da se mladost in starost združita; malce zviška sem gledal starajočega se moža, ki se je vedel tu kot mladostni ženin.

Jim Burke je zdaj brez prestanka govoril, popisal mi je hiše in posestvo, malce trave za hišami, sadovnjaki in vse, kar je nudil mladi nevesti. Prav dobro sem si lahko vse to predstavljal: dolge, nizke, s skrilavcem pokrite hiše, pred njimi vrtičke z gredicami šebenika in dehtečih fajgeljčkov, trdno zidani, kamniti hlevi — tako je vsekakor bila videti vas, kjer je bila doma moja mati.

Ko sva slednjič utrujenih nog stala ob pričetku ulice z mnogimi stopnicami, ki so jo vezale z drugo cesto, sem opazil moža, ki je bil poprej Jima tako iskreno rotil, naj ne odide.

„Tu je vaš brat!" sem rekel.

„Kje?" je vprašal hlastno Jim Burke. Brže je zdrvel prek teh stopnic, zavil okrog vogala in mi med tekom zaklical: „Ne bova ga motila, ima še opravke. Pridi z menoj!"

Potruditi sem se moral, da sem ga dohajal. „Ve vaš brat, da se hočete danes z njo sestati, Jim?"

Kaj naj to pomeni? Mogoče sta brata doslej stanovala sama v hiši in se dan za dnevom bala, da bi se eden izmed njiju ne poročil in bi njegova žena, tujka vse njuno ustaljeno življenje postavila na glavo.

Spet sva iskala. Bilo je, kot bi sledila prikazni, ki je smuknila za vogal, takoj ko sva jo mislila ujeti. Počasi sva postala lačna in tudi zeblo naju je. Jim Burke je postal vedno bolj molčeč, naposled pa je povsem utihnil

Ustavila sva se ob mostu, prek katerega je vodila pot do Jimove domačije. Vsi ljudje so se zdaj vračali domov. Pred gostilno ob mostu je postaval razcapan pevec z brado kot kak apostol in pel staro ljubezensko balado. Postrani sem pogledal Burka, da bi spoznal, če pozna to pesem, toda on sploh ni prisluhnil. Bil je kot v nekem drugem svetu. Roke je zakopal v žepe in brado potisnil v ovratnik. Vse življenje se je porazgubilo z njegovega obraza. Nenadoma je bil star mož.

„Jim!" sem zaklical. „Jim Burke!" Ni se zganil. To mora biti zato, ker je tako star. Saj je kar ohromel od bojazni.

Krepko sem ga potresel z roko „Jim!" sem zaklical. „Jim Burke!" Odprl je oči in njegov pogled je zmedeno zablodil prek mojega obraza.

„Tu prihaja vaš brat!" sem vzkliknil. „Gotovo vas je že iskal!"

„Zdaj ga ne bi rad srečal," je zamrmral Burke živčno. „Pojdiva brž v gostilno!"

Nič nisem mogel storiti. Potem je stal ob točilni mizi in držal svoj kozarec z viskijem v roki, dokler pijača ni postala mlačna. Pevec je prišel v gostilno, klobuk je držal v roki in prosjačil. Burke ga ni videl, tudi opazil ga ni, ko ga je pocukal za rokav.

„Še enkrat bova poskusila," sem predlagal. Toda nič ni pomagalo. Luč v njegovem obličju je ugasnila. Izpraznil je svoj kozarec.

Ko sva spet tavala po glavni ulici, nama je iznenada planil nasproti veter. Jim Burke je zadrgetal.

Tolažil sem se z mislijo, da si bosta on in njegova nevesta ob naslednjem srečanju smeje pripovedovala o svojih blodnjah in kako ji bo nekaj dni kasneje pač kupil darilo. Iznenada je dvignil glavo in rekel: „Sveta mati božja, izgubil sem jo!"

„Neumnost, Burke!"

„Izgubil sem jo!" Med tihim tarnanjem je prekoračil cesto in zavil v stransko ulico, kjer so kmetje ob tržnih dneh izpregli svoje konje. Nekdo naju je poklical.

„Si to ti, Jim?"

„Da, Matt!"

„Se ne bi zdaj z menoj odpeljal domov, Jim? Ves čas sem čakal nate! Mrači se že!"

„Da, pridem, Matt."

„Imaš vžigalico, da bom lahko prižgal svetilko in zapregel?"

„Saj lahko to sam opravim, Matt. Bom že zapregel."

Stal sem ob Mattu Burku, medtem ko je Jim prižgal svetilko za voz. Luč je padla na njegovo voščeno bledo lice.

„Žal mi je," je zašepetal brat, „da si imel z njim toliko težav! Nekajkrat sem se trudil, da bi vaju dohitel, toda vedno se mi je umaknil."

„Zelo mi je hudo, da je doživel to razočaranje, mr. Burke. Vsekakor jo je hotel najti, da bi ji kupil darilo."

Matt Burke je vzdihnil. „Bog v nebesih!"

Svetilka je razsvetila golo tramovje. „Vsekakor pa bo potem pojutrišnjem tem bolj vesel, ko jo bo za vedno našel," sem rekel.

Matt Burke je sunil s konico čevlja v seno. „Nikdar več je ne bo našel, fant moj! Hotela se je z njim poročiti, da, to je hotela, toda njeni starši so nasprotovali. Pa jih je ubogala. On tega ni vedel," je pripovedoval Matt Burke in z glavo pokazal tja, kjer je brlela samotna svetilka. „Ko je potem to čul, ni hotel verjeti. To je bilo pred triindvajsetimi leti — in tak je bil vsa ta leta."

„Kaj? Kaj pravite?"

„Da, da — kot bi bilo vseh teh triindvajset let en sam dan. Brr, kako mrzel večer!"

Pritisnil se je ob steno, kjer ga ni mogel doseči veter, ki je zdaj bril skozi ulico. Vrata, ki niso bila zaprta, so škripala in loputala. Svetilka se je zibala sem in tja.

„Lahko noč, fant moj," je rekel Matt Burke.

Šel sem, on pa se je spet naslonil na steno in potrpežljivo opazoval sem in tja trzajočo senco svojega brata, ki je čakal na svoj poročni dan.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

PRIJATELJ V NESREČI

Kowalska je biha v bolnici in mož ni vedel kaj bi počel.

Kowalski je vsako noč preskakoval bolnični zid, samo da bi dal svoji ženi skozi okno skodelico kompota.

Kowalski je podkupil vratarja in je zato vsak dan prinašal svoji ženi šopek cvetja.

Kowalski je podkupil sobarico, samo da bi vsak dan menjala njegovi ženi vodo v vazi za cvetje.

Kowalski je podkupil bolničarko, da bi njegovi ženi brala vsak dan kriminalne romane.

Kowalski je vsak popoldan poslal svoji ženi kos teletine.

Pred kratkim sem spet šla mimo odprtega okna pri Kowalskih.

— Neumna si — je grmel v sobi možev glas.

— Bandit — je piskal glas njegove žene.

Potem se je zaslišal ropot posode in pohištva.

Šla sem naprej. Podoba je, da je spet vse v redu. Kowalska je ozdravela.

Ana Lehicka (Poljska)

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Domislice

- **Življenje je zelo škodljivo za zdravje.**
- **Ljudje odpuščajo vse, razen iskrenosti.**
- **Kakršnokoli vino obljubljajo stranke prej, ko pridejo na oblast, ga redčijo z isto vodo.**
- **Kdor bo hotel popolnoma spoznati človeško ničevost, bo samo pretehtal vzroke in učinke ljubezni.**
- **Kdor slabo gasi, še bolj razpihuje.**
- **Antiteza ljubezni ni vedno sovraštvo; lahko je druga ljubezen.**
- **Ljudje tako težko žive brez bogov, da jih delajo celo iz ateistov.**
- **Lepa je vsaka ženska, razen tiste, ki misli, da ni lepa in tiste, ki misli, da je lepa.**
- **Vsaka napaka se nam zdi neverjetno bedasta, kadar jo zagrešijo drugi.**
- **Zaradi las si ni vredno beliti las.**
- **Misliš lahko vse, kar hočeš; govoriš lahko manj.**
- **Pogumni zapuste bojišče na ščitu ali z njim, strahopetci pod ščitom.**
- **Malo iskrenosti je nevarna zadeva, veliko pa usodna.**
- **Poštenje traja najdalje.**
- **Petoliznika spoznaš, ko si liže ranjeno prepričanje.**
- **Ljubezen ni čudež, čeprav dela čudeže.**
- **Tisti, ki deli svetove, običajno pušča v njih svoje hlapce.**
- **Moški predlaga, ženska izbira.**

Vozniško dovoljenje

Večina Američanov gre velikopotezno prek tega, da kdo pije, uživa mamila ali pretepa ženo, da, celo to prenese, da je novinar. Toda če ne vozi avtomobila, vsi osupnejo. Pred kratkim sem si hotel v nakupovalnem centru na robu mesta kupiti pisalni stroj za potovanje. Izbral sem si enega in vprašal prodajalca, ali lahko plačam s čekom.

„Seveda," je rekel prijazno. „Imate pri sebi kakšno izkaznico?"

„O ja," sem odgovoril, segel v žep in pomolil predenj štiri kreditne karte in svojo novinarsko izkaznico za Belo hišo.

Mož si je ogledal papirje, potem je vprašal: „In vozniško dovoljenje, kje imate to?"

„Nimam ga," sem odgovoril.

„Ste ga izgubili?"

„Ne, sploh ne vozim avtomobila."

Pritisnil je na gumb pod registrirno blagajno. Čez nekaj trenutkov se je pojavil vodja oddelka. „Ta moški tukaj," je rekel prodajalec s kratkim gibom v moji smeri, „hoče plačati s čekom in nima vozniškega dovoljenja. Naj pokličem hišnega detektiva?"

„Počakajte trenutek, naj govorim z njim," je odgovoril vodja oddelka. Potem se je obrnil k meni in vprašal: „So vam vozniško dovoljenje morda vzeli zaradi prometnega prekrška?"

„Ne, nikoli nisem vozil. Vožnja me ne veseli."

Vodja oddelka me je nezaupno motril. „Kako ste prišli sem, če ne vozite avtomobila?"

„Vzel sem si taksi."

Medtem se je okoli nas nabrala gruča ljudi. „Kaj se dogaja . . .?" „Nekdo, ki nima vozniškega dovoljenja . . . Pravi, da ne vozi avtomobila . . . Čuden patron."

Potem se je pojavil direktor trgovske hiše. Na srečo je poznal moje ime in odobril ček. Zadeva mu je bila mučna in rekel je: „Pridite, povabim vas na požirek."

„Preveč ste prijazni," sem rekel, „toda tudi pijem ne."

Art Buchwald

Športni vestnik

VI. SREDOZEMSKE IGRE V TURČIJI

Pretekli teden so se v Izmiru v Turčiji končale VI. sredozemske igre, ki so bile za Jugoslavijo zelo uspešne. V docela vseh športnih panogah je nastopilo 152 ekip iz 14 sredozemskih držav. Jugoslovanski športniki in športnice so v celoti zabeležili 27 zmag in osvojili enako število zlatih kolajn. V disciplinah, kjer niso zmagovali, pa so osvojili povsod bronaste in srebrne kolajne (22 srebrnih in 23 bronastih kolajn). To je bil dosedaj največji uspeh jugoslovanskih športnikov, odkar sredozemske igre obstojajo. S skupno 27 osvojenimi kolajnami so se uvrstili za športniki Italije, ki so jih zbrali 114 (49 zlatih, 37 srebrnih in 28 bronastih).

Jugoslovani so zmagovali predvsem v moštvenih igrah. Košarkarji, odbojkarji, vaterpolisti in nogometaši so zanesljivo zasedli prva mesta. To dejstvo je za Jugoslavijo razveseljivo, saj so nastopala v Izmiru popolnoma nova in mlajša moštva. V vrsti jugoslovanskih zastopnikov pa je bil tudi znaten delež Slovencev, ki so osvojili kolajne predvsem pri telovadbi, kolesarjenju, košarki in atletiki. Največ zlatih kolajn med Jugoslovani je zbral slovenski telovadec Brodnik, ki je zmagal v šesteroboju, na bradljah, na drogu in vrhu tega bil v zmagoslavni telovadni moški vrsti.

Naslednje sredozemske igre bodo leta 1975 v Alžiru. Split, ki se je potegoval za letošnje igre, bo moral počakati na VIII. sredozemske igre leta 1979.

KAC V SLABI FORMI

Preteklo soboto se je pričelo avstrijsko prvenstvo v hokeju na ledu. Večkratni avstrijski prvak KAC je nastopil na domačih tleh proti EK Zell/See in zmagal prepričljivo z 11:2 (6:0, 3:1, 2:1) in s tem zavzel vodstvo v lestvici. Edino presenečenje prvega kola v prvenstvu je bila zmaga novinca WAT Stadlau, ki je premagal IEV s 3:1 (0:0, 2:0, 1:1).

Zanimivo je, da avstrijski prvak KAC še vedno ni v formi, čeprav je izpadla sobotna zmaga zelo visoko. V tekmi za alpski pokal so Celovčani podlegli namreč nemškemu klubu iz Augsburga 3:7 (1:2, 2:3, 0:2). Upati je le, da se je morda v Nemčiji končala serija izgub, ki se je pričela s tekmo za alpski pokal proti švicarskemu mojstru La Chaux de Fondsu.

V drugem kolu za avstrijsko prvenstvo je KAC igral v torek zvečer proti WEV in zmagal 8:1 (1:0, 3:1, 4:0).

SAK—RUDA 14:1

Slovenski atletski klub je pretekli teden igral na „domačem igrišču" v Celovcu in izkoristil to priložnost za izrazito zmagoslavje proti nogometnemu moštvu iz Rude. Gostje morajo biti slovenskim študentom skoraj hvaležni, da so jim mrežo potresli le 14-krat, saj bi pri izkoriščanju vseh možnosti izpadel rezultat lahko še više. Tekma se je končala s 14:1 (9:0). Rezultat te tekme daje prepričljivo sliko o premoči slovenskih nogometašev v drugem razredu-D. Z zmago nad Rudo je SAK ohranil vodstvo v lestvici. V nedeljo so zabili gole: Zablatnik (3), Lampichler (3), P. Waldhauser (3), V. Waldhauser (2), Olip (2) in Hribar (1).

OLIMPIJSKE VESTI

V olimpijskem mestu Münchenu in predvsem v tamkajšnjem olimpijskem naselju so nekaterim cestam in mostovom spremenili imena. Od 1. novembra naprej se namreč ceste večinoma imenujejo po znanih preteklih olimpijskih zmagovalcih. Edini neolimpijec, po katerem se imenuje ena izmed 22 poimenovanih cest, je münchenski nadžupan Georg Brauchle, ki velja za glavnega pobudnika olimpijskih iger v Münchenu. Brauchle je umrl leta 1968.

Najbolj zanimivi in najbolj znani imeni sta Coubertin (ustanovitelj modernih letnih olimpijskih iger), po katerem se imenuje trg v olimpijskem naselju, in Lilian Board, angleška atletinja, ki je osvojila na olimpiadi 1968 na 400 m srebrno kolajno in bila evropska prvakinja v teku na 800 m; leta 1970 je umrla za rakom.

FERRARI PROTI ALFA ROMEO

Svetovno prvenstvo konstrukterjev se bo naslednje leto odvijalo brez znane nemške firme Porsche, trikratnega zmagovalca tega prvenstva. Po vsej verjetnosti bo prišlo do hudega boja med italijanskima firmama Ferrari in Alfa Romeo. Večina avtomobilskih dirkačev, ki so imeli pogodbo s Porschejem, je presedlala k tema firmama. Moštvo Alfa Romeo bodo sestavljali Nemec Rolf Stommelen, Švicar Jo Siffert, Anglež Vic Elford, Avstrijec dr. Helmut Marko, Nizozemec Toine Hezemans in Italijani Andrea de Adamich, Nanni Galli ter Nino Vacarella. V moštvu Ferrarija pa bodo nastopali Belgijec Jacky Ickx, Švicar Regazzoni, Šved Peterson, Anglež Redman, Američan Andretti in Italijan Merzario.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželno poročilo — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 23. 10.: 5.05 Ljudske viže — 6.57 Avstrijski teden — 7.55 Naš hišni vrt — 10.00 Vedno spet radi poslušamo — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Voščila — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Mala solistična parada — 18.45 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodije in ritem — 20.10 Od melodije do melodije — 21.00 Operetni koncert — 21.30 Kabinet doktorja Nonsena — 22.22 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 24. 10.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Živelo življenje — 6.57 Avstrijski teden — 7.35 Ljudska glasba — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Glasba bratov Schrammel — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zveneča Avstrija.

Ponedeljek, 25. 10.: 5.05 Godba na pihala — 6.57 Avstrijski teden — 9.00 Šolska oddaja — 10.15 Red mora biti — 10.30 Fjodor M. Dostojevski — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Mati je poldnevno zaposlena — 16.30 Otroška oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.45 Note in beležke — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Radijska igra — 21.30 Ljudska glasba.

Torek, 26. 10.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Pozdravljeni! — 7.00 Veselo zaigrano — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Note avstrijskih skladateljev — 9.20 Zveneča domovina — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ljudska glasba — 13.30 Koroška v ogledalu svojega pesništva — 14.00 975 let Avstrije — 15.00 Napis nad vratmi — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Ti moja Avstrija — 18.00 Avstrijska pokrajina v pesmi in besedi — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Glasbena pestrost — 21.00 Mnenje Avstrijcev.

Sreda, 27. 10.: 5.05 Godba na pihala — 6.57 Avstrijski teden — 9.00 Živo gospodarstvo — 9.30 Vesele note — 10.15 Avstrijska pesem 20. stoletja — 10.30 Da bo bodočnost bodočnost imela — 11.00 Mednarodne koračnice — 14.30 Koroki visokošolski obzornik — 15.00 Igra na orgle — 16.15 Za ženo: Mati je poldnevno zaposlena — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 18.45 Note in beležke — 19.15 Jezik domovine — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Domovina Avstrija — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Staroavstrijska slikanica.

Četrtek, 28. 10.: 5.05 Godba na pihala — 6.57 Avstrijski teden — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note — 10.00 Stari znanci — 10.15 Človeštvo je v nevarnosti — 10.30 Divji zapad kliče — 11.00 Pozdravljeni, dragi ljudje — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 16.15 Za ženo: Mati je poldnevno zaposlena — 16.30 Radijski list za otroke — 17.10 Operetne melodije — 17.50 Novo kazensko pravo — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 18.45 Note in beležke — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.15 Iz domačega glasbenega življenja.

Petek, 29. 10.: 5.05 Godba na pihala — 6.57 Avstrijski teden — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba — 10.30 Tragedije svetovne književnosti — 11.00 Štajerska pesem in godba — 14.30 Koroški profili — 14.45 Koroški avtorji: Meina Schellander — 15.00 Zborovska glasba — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Mladina poje — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 18.45 Note in beležke — 19.15 Veselo in zabavno — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 21.40 Poskočno zaigrano — 22.20 Preko meja.

Slovenske oddaje

Sobota, 23. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 24. 10.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 25. 10.: 13.45 Informacije — Po sledeh starih šeg in navad.

Torek, 26. 10.: 7.00 Slovenske umetne pesmi.

Sreda, 27. 10.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Četrtek, 28. 10.: 13.45 Informacije — Koroška sinoda — Javorji so se jesensko pozlatili.

Petek, 29. 10.: 13.45 Informacije — Slovenska glasbena zakladnica.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 23. 10.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester — 12.10 Ipavec-Cipci: „Možiček", glasbena pantomima — 12.40 Po domače — 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.45 S knjižnega trga — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Godala v ritmu — 18.15 Iz operetnega sveta — 18.50 Pogovor s poslušalci — 19.15 Kvintet bratov Avsenik — 20.00 Sobotni večer z dirigentom Jožetom Privškom, Plesnim orkestrom RTV Ljubljana in njihovimi gosti — 21.00 Melodije z velikimi orkestri — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 24. 10.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 11.15 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Nekaj melodij iz znanih oper — 17.30 Radijska igra — 18.10 Lahka glasba — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 25. 10.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Igrajo veliki zabavni orkestri — 12.10 Glasba Bachovih sinov — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 14.10 Iz zborovske zakladnice finskih skladateljev — 14.35 Voščila — 15.40 Lepe melodije — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.15 Ob lahki glasbi — 19.15 Z ansamblom Milana Križana — 20.00 Marij Kogoj: Črne maske, opera — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.05 Janez Trdina: Rajska ptica — 23.15 Slovenski ansambli in pevci zabavne glasbe.

Torek, 26. 10.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske narodne v raznih izvedbah — 12.10 Jesenska pesem — 12.40 Vedri zvoki z domačimi ansambli — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Ansambel Jožeta Kampiča — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Odskočna deska — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Narava in človek — 19.15 Trio Avgusta Stanka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.10 Koncert lahke glasbe — 23.05 Pesmi Jorubov — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

Sreda, 27. 10.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Vesela godala — 9.40 Iz glasbenih šol — 12.10 Iz Gershwinove „Porgy in Bess" — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Moški zbor „Franc Zgonik" iz Branika — 14.35 Voščila — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Priljubljene slovenske popevke — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Lahko noč s slovenskimi pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 28. 10.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Imperializem in kolonializem razvitih držav in delavsko gibanje — 9.35 Pesmi Jugoslovanskih narodov — 12.10 Iz Gounodove opere „Faust" — 12.40 Vzhodnonemške pihalne godbe — 14.10 Iz mladih grl — 14.45 Vzgoja in izobraževanje — 15.40 Jesenska pesem, samospevi Lucijana M. Škerjanca — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Z ansamblom Silva Štingla — 18.45 Kulturna kronika — 19.15 S kvartetom Silva Štingla — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Iz opusov Milka Kolemana in Iva Malca — 23.15 Jazz — 23.40 Popevke slovenskih avtorjev.

Petek, 29. 10.: 6.50 Rekreacija — 9.05 Šolska oddaja: Dan mrtvih — 9.35 Od melodije do melodije — 12.10 Iz domače glasbe — 12.40 Čez polja in potoke z godci in pevci — 14.10 Kaj vam pripoveduje glasba — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 16.40 Orkester Rias Berlin — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Pavla Kosca — 20.00 Slovenski zbori tekmujejo — 20.30 „Top-pops 13" — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Sejem plemenske živine

Zveza rejcev pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko prireja v četrtek 28. oktobra s pričetkom ob 9.30 uri v Lienzu sejem plemenske živine. Za sejem je prijavljenih 250 krav in telic, ki vse izvirajo iz obratov, ki so proti tbc in Bangove bolezni; živali so cepljene proti slinavki in parkljevki.

Sejem bo nudil ugodno priložnost za nakup plemenskih živali, posebno primernih za alpske predele.

TV Avstrija 1

Sobota, 23. 10.: 14.45 ORF-koncert — 15.45 Za otroke — 16.10 Pika Nogavička — 17.05 Seniorski klub — 18.00 Tedenski obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Glasbena oddaja — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Dragi dom sreče — 21.15 Šport — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Igra z ognjem.

Nedelja, 24. 10.: 15.45 Dunaj domovina velikih mojstrov — 16.05 Lolek in Bolek — 16.15 Cirkuška mačka — 16.35 Kontakt — 17.05 Sportlight — 17.55 Svet v slikah — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Planine in zgodbe — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Ne ozirajte se, Golem je tu — 21.30 Glasbeni forum v Osojah — 22.30 Čas v sliki — 22.45 Iz moje knjižnice.

Ponedeljek, 25. 10.: 18.00 Znanje aktualno — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.50 Pogled nazaj v filmu — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pesem iz Avstrije: Predarlska — 21.00 Telešport — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Vaš nastop, Al Mundy.

Torek, 26. 10.: 16.30 Za otroke: Čarobna roža — 17.00 Poplava prihaja — 17.55 Oknar: Čar mestnega središča — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Avstrijski ljudski koncert — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Zadeva Jägerstatter, dokumentarna igra — 22.05 Koncert dunajskih filharmonikov — 23.05 Čas v sliki.

Sreda, 27. 10.: 10.00 Zvok iz človeške roke — 10.30 Daljnji vzhod — 11.00 Houdini, kralj varieteja — 12.40 Telešport — 16.30 Za otroke: Ukradeni šparovček — 17.10 Mednarodni mladinski obzornik — 17.30 V deželi Laponcev — 18.00 Tečaj francoščine — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 ORF-report — 21.15 V lastni zadevi — 22.30 Čas v sliki.

Četrtek, 28. 10.: 10.00 Za svetovni dan varčevanja — 10.40 Prva pomoč — 11.30 Nova matematika — 12.00 Fizika za vse — 18.00 Tečaj italijanščine — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Vedno kadar je vzel pilule — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Nezadovoljneži, film — 21.40 Knjižni sejem v Frankfurtu — 22.20 Čas v sliki — 22.35 Amaterski boks.

Petek, 29. 10.: 10.00 Obisk pri Ilse Aichinger — 10.30 Zvok iz človeške roke — 11.00 Survival — 11.25 Nezadovoljneži — 18.00 Novo iz kmetijstva — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 19.41 Oddaja sindikalne zveze — 18.50 Cesaričin sel — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Akti XY — 21.15 Aktualni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Ob koncu tedna na poti — 22.35 „Jaz sem" — 23.10 Akti XY.

TV Avstrija 2

Sobota, 23. 10.: 18.30 Obzorja — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Pozna pomlad — 21.25 Telereprize.

Nedelja, 24. 10.: 18.30 Iz moje knjižnice — 19.00 Čas v sliki in vpraanje tedna — 19.30 Instrumenti tehnike — 20.00 Smučarska gimnastika — 20.15 Houdini, kralj varieteja — 21.35 Telereprize.

Ponedeljek, 25. 10.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Konflikt in sprememba — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Muzej 21. stoletja — 21.00 Poročilo za akademijo — 21.40 Franz Kafka — 21.55 Telereprize.

Torek, 26. 10.: 18.30 Avstrija v Evropi osemdesetih let — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Operета, film — 22.00 Čas v sliki.

Sreda, 27. 10.: 18.30 Nova matematika — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja.

Četrtek, 28. 10.: 18.30 Zvok iz človeške roke — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Halo, kdo tam? veseloigra — 22.00 Telereprize.

Petek, 29. 10.: 18.30 Kalendarij — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Ob koncu tedna na poti — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Glasbeni forum v Osojah — 21.15 Mladoletni, film — 22.50 Telereprize.

S SADNIMI DREVESCI IN GRMIČI DREVESNICE

Marko Polzer

VAZAR

PRI ŠT. VIDU V PODJUNI

so vsi zadovoljni!

TV Jugoslavija

Sobota, 23. 10.: 9.35 Šolska oddaja — 17.50 Jugoslovanska folklora — 18.20 Obzornik — 18.35 Nicholas Nickleby — 19.25 Mozaik — 19.30 Kažipot — 20.00 Dnevnik — 20.35 Glasbena križanka — 21.35 Kratek film — 22.00 Oddelek S — 22.50 Poročila.

Nedelja, 24. 10.: 8.55 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.40 Mestece Peyton — 18.15 Pisane hlače, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Stare bajte, humoristična oddaja — 21.25 Videofon — 21.40 Športni pregled — 22.10 Poročila.

Ponedeljek, 25. 10.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 17.15 Šah Fisher-Petrosjan — 17.45 Kljukčeve dogodivščine — 18.15 Obzornik — 18.30 S kamero po svetu — 19.00 Mozaik — 19.05 Mladi za mlade — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pozne rože, sovjetska TV igra — 21.45 Kulturne diagonale — 22.25 Poročila.

Torek, 26. 10.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 13.50 Šolska oddaja — 15.15 Rokomet Jugoslavija-Sovjetska zveza — 17.50 Čarodejev klobuk — 18.10 Obzornik — 18.25 Stare krême — 18.55 Mozaik — 19.00 Srčni infarkt — 19.30 Osebna nega — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dolga noč leta 1943, italijanski film — 22.05 Likovni nokturno — 22.15 Poročila.

Sreda, 27. 10.: 8.15 Šolska oddaja — 14.25 Nogomet Jugoslavija-Luxemburg — 17.05 Šah Fisher-Petrosjan — 17.50 Andersenova pravljica — 18.15 Obzornik — 18.30 Prijatelji glasbe — 19.00 Mozaik — 19.05 Od filma do filma — 19.20 Po sledeh napredka — 20.00 Dnevnik — 20.35 Čedomir Ilić — 21.35 Borodin: Knez Igor, opera — 22.40 Poročila.

Četrtek, 28. 10.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.15 Madžarski pregled — 17.15 Obzornik — 17.30 Rokomet Romunija-Jugoslavija — 18.30 Vse življenje v letu dni — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Svet, v katerem živimo — 20.00 Dnevnik — 20.35 Četrtkovi razgledi — 21.35 Maupassantove novele — 22.00 Oddaja o Igorju Stravinskem — 22.30 Poročila.

Petek, 29. 10.: 9.30 Šolska oddaja — 14.40 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.25 V 80 dneh okrog sveta — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasbeni dnevnik — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 Aleksander Veliki, ameriški film — 22.45 Poročila.